

Bona Gábor

Az 1848/49-es honvédsereg Szabolcs megyei születésű tisztjei

1848 májusától, az első tiz honvédszászlóalj felállításától 1849 szeptemberéig, amikor Klapka tábornok az Észak-Dunántúl felszabadított területeinek újoncaiból még négy új honvédszászlóaljat szervezett a komáromi várőrségnél, mintegy 180-190 ezer katona került besorozásra – vagy állt be önként – a honvédseregbe.

E szűkebben vett honvédsereghez – a nemzetőrséget, valamint a hosszabb-rövidebb ideig fennálló különféle önkéntes csapatokat nem számítva – a szabadságharc folyamán megközelítőleg 13 ezer fő nyert tiszti kinevezést. A honvédsereg kinevezett tisztjeinek egy része, mintegy 450 fő a szabadságharc első felének válságperiódusa idején – elsősorban 1848/49 fordulóján – elhagyta a szolgálatot. Így a szabadságharc ügyét végleg vállaló tisztek száma – 12 ezer körül mozgott. Ez szám szerint 32 tábornokot, 800 törzstisztet – ezredes, alezredes, őrnagy –, 2600 századost, s mintegy 8 és félezer hadnagyot, illetve főhadnagyot jelentett.¹

E tisztek közül két tábornok – Csuha Antal és Répásy Mihály –, hét törzstiszt – Patay István és Rakovszky Samu ezredes, Elek Ferenc alezredes, valamint Hunyady Ferenc, Irinyi Bertalan, Kállay Ödön és Miketz Tamás őrnagy –, továbbá 31 százados, és nem végleges adatok szerint 90 hadnagy és főhadnagy a *korabeli* Szabolcs megye területén született. E tanulmánnyal az ő emléküket szeretnénk felidézni a forradalom és a szabadságharc 150. évfordulója alkalmából.

Szabolcs megye az „országos átlag felett” vette ki részét az 1848/49-es szabadságharcból – legalábbis ami a honvédsereg számára történő katonaállítást illeti. Ennek a megye hazafias szelleme mellett két egyéb objektív oka volt: a megye a szabadságharc folyamán végig a forradalmi kormány fennhatósága alatt állt, lakosságának döntő része pedig magyar volt.

1848. május 16-át, az első toborzás meghirdetését követően a Debrecenben szerveződő 10. honvédszászlóaljhoz a megyéből mintegy 600 önkéntes állt be.² Közülük tizenketten – Apagyi Antal, Csajkos Gyula, Csepely Károly, Igaz Sámuel, Jármay Bernát, Jászay Miklós, Juhász Sámuel, Kövér István, Mikes-Nagy Dániel, Somossy Albert, Szunyogh Sándor és gróf Vay László – a későbbiek folyamán tisztek lettek. Szunyogh Albert – mintegy „kedvesináló gyanánt”, hogy ösztönözzék a tisztnak alkalmas, tanult, egyben hangadó birtokos nemesség katonai szolgálatvállalását – pedig eleve hadnagyként kezdhette pályafutását.

1. Bona Gábor: Hadnagyk és főhadnagyk az 1848/49. évi szabadságharcban. (Nyomdai átfutás alatti).

2. Szabolcs vármegye. Magyarország vármegyéi és városai, szerk.: Borovszky Samu. Bp., é.n. 483.

Az ekkor szerveződő többi zászlóaljhoz, elsősorban a kassai 9.-hez szintén kerültek szabolcsiak. Közülük hatan – Bodó Ignác, Csicsery (Orosz) Ágoston, Kállay Imre, Szentmiklósy András, Szőgyény Emil és Várady Gábor – értek el később tiszti rendfokozatot.

Katonai előképzettségükre való tekintettel az első honvédzászlóaljknál századosként kezdte szolgálatát Elek Ferenc, hadnagyként Babinszky Alajos, s a Szunyogh Albertnél említett megfontolás alapján kapott hadnagyi rangot Vay Géza.

1848 őszén, a Béccsel történt szakítást követően a császári-királyi hadsereg magyarországi sorozású alakulatainak nagy része a szabadságharc oldalára állt, illetve az alakuló honvédsereg része lett. Így többek között a részben Szabolcs megyei kiegészítésű 6. Württemberg huszárezred, valamint a 39. Don Miguel portugál trónörökös nevét viselő gyalogezred három zászlóalja, valamint két századból álló gránátos osztálya. Ezeknél mintegy ezer Szabolcs megyei születésű katona szolgált.

A két ezred altiszti gárdája ugyanakkor egyik forrása lett a honvéd tisztikarnak. Egyrészt velük pótolták az ekkor nagy számban távozó külföldi származású tiszteket a két ezrednél, másrészt számosan az alakuló új honvédalakulatok tisztjei lettek. Összesen mintegy 38 Szabolcs megyei születésű császári királyi altisztból lett ilyen formán honvédtiszt 1848 őszén, illetve a szabadságharc későbbi folyamán.

Az említett alakulatokkal csatlakozott 1848 őszén a honvédsereghez Csuha Antal alezredes, a 39. gyalogezred alezredese, valamint Répásy Mihály, a 6. huszárezred őrnagya, akik végül tábornoki rendfokozatot értek el. Mellettük Irinyi Bertalan százados, Erős Béla, Orosz Lajos és gróf Vay Mihály hadnagyok képviselték még a Szabolcs megyéiket.

Az 1848 őszén szervezett honvédalakulatok közül három kötődött Szabolcs megyéhez. Az 1848 augusztus-szeptember folyamán felálló Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj, mely október 30-án a 48. honvédzászlóalj lett, valamint a 28. és 43. honvédzászlóalj.³

Az előbbi mintegy 960 főt számlált, s legénysége, valamint tisztikara szinte teljes egészében Szabolcs megyéből származott. Noha a tisztek között kevés volt a katonaviselt elem – Patay őrnagyon, Rakovszky és Apagyi György századoson kívül, akik már korábban is más tisztként szolgáltak, csak néhány egykori császári-királyi altiszt volt a tisztikarban – e zászlóalj mégis a szabadságharc egyik legkiválóbb alakulata lett.

Az októberben szervezett 28. (debreceni) valamint a november folyamán Sárospatak központtal alakított 43. honvédzászlóalj legénységének csak egy része származott Szabolcsból. Ezek tisztjei között szintén több Szabolcs megyei születésű volt.

A későbbiek folyamán Szabolcs megye adta legalább is részben az 1849 május-június során Nyiregyháza szervezett 96., és egészében a júliusban a Szabolcs megyei védzászlóaljból alakult 139. honvédzászlóalj legénységét, illetve tisztikarának nagyobb hányadát.

A lovasság tekintetében a 6. Württemberg huszárezredről már szóltunk. E mellett az ezred mellett Szabolcs megye jelentős számú legénységet, valamint több tiszte adott a 17. (hajdúsági) Bocskai huszárezrednek. 1849 januárjában ugyanakkor egy önkéntes lovasosztály (két század) is alakult Szabolcs megyében. Ez 1849 tava-

3. Kedves Gyula: A 48. honvéd zászlóalj története az 1848–49-es szabadságharcban, alakításától Budavár bevételéig. Hadlőrténelmi Közlemények 1890. 2. szám. 91. o.

szán a felső-magyarországi hadszíntérre került, 1849 nyarán pedig ennek (a IX. hadtestnek) a kötelékében harcolta végig a nyári hadjáratot. Állománya és tisztikara szintén Szabolcs megyéből származott.

Szabolcs megyeiek szórva ugyanakkor még honvédalakulatoknál is szolgáltak. Mindezt egybevéve mintegy 5-6 ezer főre tehetjük a megyéből származó honvédek számát.

A honvédsereg Szabolcs megyei származású tisztjeinek származási, nemzetiségi, foglalkozás szerinti, stb. összetételét vizsgálva az alábbi fő mutatószámokhoz jutunk.

A születés, illetve származás 118 esetben ismert adata szerint 79 fő – 66,9% – volt nemes, míg 39 fő – 33,1% – a nem nemes. A Szabolcs megyei honvédtisztek nagyobb fele tehát nemes volt, ezen belül is a megyében törzsökös birtokos köznemességből származott. E családok közül az Apagytiak 4, a Hunyadyak 3, a Jármayak 4, a Kállayak 5, a Szunyoghok 3, a Vay-család köznemesi és grófi ága 4 honvédtisztet adott például a szabadságharcnak.

A szabadságharcot megelőzően az ismert esetekben – 107 – a foglalkozás szerinti megoszlás a következő volt:

1. aktív altiszt, tisztjelölt	38 fő	35,5 %
2. ügyvéd, mérnök, tanár, jegyző	20 fő	18,7 %
3. gazdálkodó	16 fő	14,1 %
4. megyei hivatalnok, gazdatiszt	12 fő	11,1 %
5. diák	10 fő	9,4 %
6. aktív tiszt	7 fő	3,6 %

Ez utóbbi szintén a tisztek túlnyomó felének a középrétegekhez való tartozását bizonyítja.

E tekintetben a honvédsereg tisztikarának Szabolcs megyéből származó része az össz-tisztikar tükörképe volt. Nemzetiségi és vallási szempontból azonban már jelentősen eltért az átlagtól. Nem magyar nevű, s feltehetően nem magyar anyanyelvű tisztet csak keveset találunk a szabolcsiak között. Vallási tekintetben, a megye lakossága vallási összetételének megfelelően pedig a reformátusok aránya a domináns. Az 52. ev. református vallású honvédtiszt mellett a r. katolikusok száma 37 volt, négyen az evangélikus, ketten-ketten a görög-katolikus, illetve görög keleti, heten pedig az izraelita vallás követői voltak.

A Szabolcs megyei származású honvédtisztek közül számosan tűntek ki a szabadságharcban. Több, mint egy tucat kapta meg közülük a katonai érdemjel 3. osztályát. A legjobban „dekorált” tiszt Rakovszky Samu ezredes volt, aki a katonai érdemjel két 3. osztálya mellé a 2. osztályt is „begyűjtötte”.

A szabadságharc után Szabolcs megye honvédtisztjei a honvéd tisztikar általános sorsában osztoztak. Ki börtönbe került, kit pedig évekre besoroztak a császári armádiába. Jelentős részük „komáromi kapitulánsként” azonban hazatérhetett, s az időnkénti zaklatásokat leszámítva – melynek durvább formájaként a császári hadseregbe való besorozás is előfordult – és mentesült a felelősségrevonás alól.

A kiegyezést követően a még életben levőket társadalmi közmegebecsülés övezte. A fiatalabb generációkhoz tartozó egykori honvédtisztek pedig az 1870-es, 1880-as években fontos szerepet játszottak a megye hivatali- és közéletében.

Többségükre szabadságharcos múltja és későbbi tevékenysége alapján ma is hálával és kegyelettel gondolhat Szabolcs megye közönsége.

Az 1848/49-es honvédsereg Szabolcs megyei származású tisztjei, e tiszték rövid példája az alábbiakban következik.

Tábornokok

öördögfalvi Csuha Antal 1794. október 23-án született Halászon (ma Nagyhalász), Csuha Tamás helyi földbirtokos és Fekete Magdolna gyermekeként. A család a r. katolikus vallást követte. Katonai pályafutását még a napóleoni háborúk idején, 1809-ben kezdte, amikor is „hadfi” (tiszjelölt) lett a 39. gyalogezredben. 1810-től az olmützi katonaiskolán tanult, ahonnan 1813-ban avatták hadnaggyá az említett ezredhez. Ugyanitt 1824-ben főhadnagy, 1831-ben százados, 1844-ben pedig őrnagy lett. 1831-ben megnősült, s feleségétől, Ritter Dominikától még ez évben Sándor nevű fia született. A forradalom kitörésekor ezrede 2. zászlóaljával, melynek ő volt a parancsnoka, a pétervárad-i várban állomásozott.

1848 májusában, amikor gróf Batthyány Lajos miniszterelnök létrehozta a nemzetőrség központi irányító szervét, az országos Nemzetőri Haditanácsot, annak gyalogsági osztályához került előadóként. Így részt vett a nemzetőrség országos szervezésében. A Pesten működő haditanácstól a kormány június 12-én Szegedre küldte. Itt neki kellett felügyelnie azoknak a nemzetőrzászlóaljoknak a gyülekezését, melyeket a fegyveres formát öltő délvidéki szerb mozgalom hírére mozgósítottak Batthyányék. Belőlük, valamint a császári-királyi hadsereg ide vezényelt alakulataiból, továbbá az elsőként szervezett honvédzászlóaljakból alakult meg a későbbi szabadságharc első seregteste, a „délvidéki magyar sereg”. Ebben Csuha – akit június 25-én alezredessé léptettek elő ezredénél – egy sorkatonákból és nemzetőrökből álló különítmény parancsnokságát vette át. Ez többnyire Óbecse helyőrségét alkotta. Több kisebb összecsapás után október 13-án végre számára is alkalom mutatkozott, hogy kitüntesse magát. Ekkor egy jelentős túlerőben lévő szerb felkelő csapat váratlan támadást intézett Csuha akkor Törökbecsén tartózkodó – mindössze 130 sorkatonából, s mintegy 900 nemzetőrből álló – csapatára. Csuha szívósan védekezett, majd egy merész ellentámadással megfutamította az ellenséget. E tettéért október 26-án honvéd ezredessé léptette elő a kormány, november 10-én pedig a szegedi hadmegye (a 4. számú katonai kerület) parancsnokává nevezte ki.

Személy szerint Csuha azok közé a császári-királyi tiszték közé tartozott, akik 1848 őszén a Béccsel történt szakítás után csak ingadozva-habozva vállalták a szabadságharc – vagy ahogy ezt ők tekintették: a „jogos önvédelmi harc” – ügyét. Hiszen egy közel 40 éves, az uralkodó szolgálatában eltöltött katonai múlt állt mögötte, amely most szembe került a hazája iránti köteletségével. Végül is azonban a hazaszeretet bizonyult erősebbnek. A hadkerületi parancsnokságról november végén lemondott ugyan, elvállalta azonban a szegedi vár – s az itt összpontosuló hadifogolytábor – vezetését. Ugyanekkor szóba került az is, hogy a Csucsánál álló, Erdélyből kivert sereg parancsnoka lesz, ezt azonban Kossuth végül Bem tábornokra bízta. „Kárpótlásul” a december 22-én Pétervárad várának és helyőrségének parancsnokává, 1849. január 9-én pedig tábornokká nevezték ki.

Pétervárad, Magyarország déli „Gibraltárja” őrségét mintegy három és félezer, többnyire a császári hadseregtől átjött sorkatona alkotta. A vár közvetlen közelében az Alduna Palánkától Újvidéig tartó szakaszát mintegy 2-3 ezer bácskai nemzetőr

tartotta megszállva, akik szintén Csuha parancsnoksága alá tartoztak. A Péterváradot és környékét védő erőknél hamarosan fontos szerep jutott. A főhadiszíntéren kialakult kedvezőtlen helyzet következtében a kormány a bácskai hadtestet 1849 január közepén a Közép-Tiszához rendelte, így a terület katonai védelem nélkül maradt. A kivonuló magyarokat követő szerb-osztrák hadtest birtokába vette a Bácska középső területeit és egészen Szabadka-Szeged vonaláig hatolt. Pétervárad őrsége így elvágva, magára maradt. A várat februártól dél felől császári csapatok zárolták. Észak felé azonban továbbra is nyitva állt az út, és ez lehetőséget adott az aktív védelemre. Az itt tartózkodó ellenséges csapatokra Csuha katonáinak több alkalommal – így február 2-án Kucuránál, 13-án Palánkánál, 23-án Futaknál stb. – sikerült csapást mérniük.

E sikerek ellenére a tisztikar egy részének bizalma azonban megingott. Elsősorban a volt császári tiszteké, akik mind hangosabban kardoskodtak a feladás mellett. Nyomásukra Csuha tárgyalásokba bocsátkozott az ostromlókkal, sőt március közepén a kapitulációs okmányt is aláírta. Igaz, mindjárt azt is hozzátette, hogy a „várőrség legénységének magyar ügy iránti fanatizmusa” miatt a vár átadását nem áll módjában kivitelezni. Ma már nehéz lenne megmondani, hogy maga Csuha elhitte-e az ostromló-sereg által terjesztett hazugságokat, mi szerint, a magyar felkelést már leverték, s a császári főszereg Debrecen felé közeledik, s hogy ennek következtében valóban át akarta-e adni a várat, vagy sem. Tény viszont, hogy ezt nem tette meg, s hogy egy huszár szakaszt küldött Szeged felé, kipuhatolandó, hogy folyik-e még a szabadságharc.

Az ellenséges területeken átrobogó 13 huszár március 25-én már Szeghegnyél magyar csapatokra bukkant. Perczel Mór tábornok hadtestére, mely miután kiverte Szeged előteréből az ellenséget, útban volt Pétervárad felmentésére. A hadtest élcsapataival Perczel 28-án Péterváradra érkezett. Első lépésként tisztogatást hajtott végre a tisztikarban: mintegy 30 volt császári tiszt lábára ütilaput kötött.

A kapitulációs okmány aláírása következtében Csuha sem kerülhetette el sorsát. Ót április 17-én mentette fel Perczel a várparancsnoki teendők ellátása alól, s a hadügyminisztériumhoz utasította öngazolás végett. Hadbírósi vizsgálatra azonban végül is nem került sor. Csuha tábornok Buda várának bevétele napján (május 21-én) „kölcsonös megegyezés alapján” nyugállományba lépett.

A szabadságharc után a császáriak hadbírósi elé állították. Az 1849 őszétől 1851 elejéig tartó, Kassán, majd Pesten folyó vizsgálat végeredményeként megfosztották a császári-királyi hadseregben viselt alezreduci rendfokozatától, de börtönbüntetést nem kapott. Szabadulását követően Kassán telepedett le, s itt élt visszavonultan 1867. február 22-én bekövetkezett haláláig.

Életrajz: Bona: *Tábornokok* 126., *Források: Közlöny* 1848. 132., 146., 154., 172., és 178., *Korponay: Abaúj m. I.* 736-737., *Turul* 1897. 122., *KAW.: Grundb.* 39. *LIR.* 1841. 1848. 1/78., *Uo.: Trauungsbuch* 39. *LIR.* 1831., *MOL.: ONöHt. Ált.* 1848. 276., *HL.: Pesti hadb.* 1850-6/43.

Míg Csuha sorsa az ingadozó magatartású honvéddé lett volt császári-királyi tisztek rétegét példázza, a szabadságharc másik Szabolcs megyei származású honvédtábornoka, **Répásy Mihály** minden tekintetben méltó az utókor emlékezetére. Répásy József közbirtokos és marosi Olasz Mária fia, Répásy Mihály 1800. január 26-án

Kemecsen született, és református vallású volt. Tanulmányait a sárospataki jogakadémián bevégezve 1817-ben közvétnének csapott fel egy dragonyosezredhez. 1822-ben hadnagy, 1828-ban főhadnagy, 1834-ben százados lett, 1839-ben pedig a bécsi magyar nemesi testőrség tanárává nevezték ki. Számos itteni tanítványával – köztük Görgei Artúrral, Klapka Györggyel, Máriássy Jánossal stb. – később együtt szolgált a honvédseregben. Még a testőrségnél lépett elő őrnaggyá, 1844-ben, 1846-ban pedig a 6. Württemberg huszárezredhez nyert beosztást. Ezredével – mely hajdúsági, Szabolcs- és Szatmár megyei legénységből állt, a forradalom kitörésekor Galiciában állomásozott. Ez a magyar császári-királyi ezred adott elsőként példát hazafiságból: egyik százada, Lenkey János kapitányé már 1848 májusában megszökött, és hazatért Magyarországra.

Az ezredet a Batthyány-kormány követelésére a bécsi hadügyminisztérium 1848 nyarán hazairányította és felső-magyarországi garnizonokban került elhelyezésre. Innen két századot júliusban a délvidéki hadszíntérre vezényeltek – ahová „büntetésből” a Lenkey-század is került. A maradék öt századot a magyar kormány szeptemberben Jellai ellen mozgósította. A kiindulási parancs kézhezvételekor az ezred ideiglenes parancsnoka, a külföldi származású Meraviglia alezredes betegét jelentett, így annak vezetését szeptember 11-én Répásy őrnagy vette át. Meg sem álltak Pákozdig, ahol a 29-i csatában Répásy a magyar sereg bal szárnyát parancsnokolta.

A pákozdi győzelmet követően a magyar kormány október 12-én a honvédsereghez csatlakozó ezredének ezredes-parancsnokává léptette elő Répásyt, s ő azon kevés magasabb rangú császári tisztek közé tartozott, akik ezt el is fogadták. Ezredéhez az ekkor nagy számban kilépő – általában külföldi származású – tisztek helyére rátermett fiatalokat fogadott, akikből azután szakértő keze alatt jó tisztek lettek. A távozó tisztek helyét másrészt régóta szolgáló huszár altisztekkel töltötte be.

A forradalmi Bécs megsegítésére vívott október 30-i schwechati csatában Répásy ismét a magyar sereg bal szárnyát vezette. Főleg huszárságból és tüzérségből álló csapataival megkészt ugyan a csatából, de ez még jól is jött. A magyar hadközép megintgását, illetve megfutamodását követően csapataival ugyanis ő akadályozta meg, hogy a császári lovasság a magyar sereget átkarolja, s ezzel döntő győzelmet arasson. Ezért később – 1849 májusában – a katonai érdemjél 2. osztályával tüntették ki.

A schwechati vereség után a seregvezér Répásy helyett a hadszervező Répásyra lett szükség. Megkezdődött a honvédsereg – korabeli értelemben vett – tömeghadsergégé alakítása, melyben Répásynak kiváló feladat jutott. Novembertől a Hadügyminisztérium Újoncozási és Pótlóvazási osztályának főnökeként ő felügyelte az újoncozást, s mint a magyar honvédsereg lovassági főfelügyelője irányította az új huszárezredek szervezését, illetve a császári hadseregtől átjött 8 és fél ezred kiegészítését. E feladatok a 13-18. huszárezred felszerelésének, háttaslovakkal, valamint a tüzérség és a szekerészkar hámoslovakkal történő ellátásának munkáját is magukba foglalták.

E kevésbé látványos, de annál szükségesebb tevékenységet végezte Répásy a szabadságharc végéig – miként Láhner György tábormok a fegyvergyártás és hadfelszerelés terén – nagy hozzáértéssel és töretlen buzgalommal.

Közben volt a Tiszántúltra visszaszorult honvédsereg Balmazújvárosban szerveződő tartalék hadtestének parancsnoka – 1849. január-február –, február közepétől már-

cius közepéig a Központi Mozgó Sereg, vagyis a II. hadtest parancsnoka, május hónap nagy részében – Mészáros Lázár lemondásától Klapka György megérkezéséig – pedig ideiglenesen a hadügyminiszteri teendőket is ellátta. S járta, ellenőrizte az alakuló huszárezredeket, azok kiképzését és felszerelését.

Így bizonyára Aradon egyel több honvéd tábornok szenvedett volna mártírhalált, ha el nem ragadja őt 1849. július 29-én Szegeden a kolera.

Életrajz: Hellebronth: Testőrségek 316–317., Bona: Tábornokok 282–283. Források: Közlöny 1848. 125., 175., 1849. 9., 58., 99., HL.: 1848–49. 41/5. és 16., Uo.: Pesti hadb. 1852–10/13., MOL.: Him. Ált. 1849. 9403., OSZK. Kézirattár: Dudás-gyűjt. (Fol. Hung. 1368.) 487.

Ezredek

báji Patay István Nagymadán (ma Nyírmada) született 1808. május 19-én. Apja Patay István, Szabolcs megye alispánja, anyja Ilosvay Polixénia volt. A református vallást követte. Tanulmányait 1822 és 1827 között a Habsburg birodalom legnevesebb katonaiskoláján, a bécsi hadmérnöki akadémián folytatta, ahonnan hadnagyként a 6. huszárezredhez került. 1832-ben azonban kilépett a hadseregből, és előbb Abaúj, majd Szabolcs megye szolgálatába állt. Később megnősült – felesége Tussay Teréz lett – és családot alapítva birtokán gazdálkodott.

1848-ban, a nemzetőrség szervezésekor Szabolcs megye egyik zászlóaljának őrnagyává nevezték ki (jún. 19.), Augusztus végén, amikor Batthyány miniszterelnök Jellai várható támadására tekintettel elrendelte az önkéntes nemzetőr alakulatok toborzását – amelyek lényegében az első honvédzászlóaljakhoz hasonló alakulatok létrejöttét eredményezték –, Szabolcs megye is kötelezettséget vállalt egy zászlóalj kiállítására. E zászlóalj szeptember közepén indult Görgői Artúr Szolnokon, illetve a Csepel szigeten alakuló táborába Patay vezetésével. Részt vettek a Roth és Phillipovich tábornokok vezette horvát csapatok – Jellai tartalék hadosztálya – elleni harcokban, majd fegyverletételre kényszerítésében, október 6-án Ozoránál. A „Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj” ezt követően Perczel tábornok seregtestéhez került, mely a Délnyugat Dunántúl megtisztítását kapta feladatul. Ennek során október 17-én Perczel csapatai a Muraközbe átkelve Letenyénél, illetve Kotorinál megfutamtították a császáriakat. E harcokban, majd az ezt követő november 8-i friedaui (Stájerország) csatában egyaránt kitűnt Patay, valamint a szabolcsi zászlóalj.

Az alakulat október 31-én honvéd zászlóaljja átszerveződve a 48. sorszámot kapta, tisztjei pedig honvédtisztté minősültek át.

A tél visszavonulás folyamán a december 30-án Mórnál vívott vesztes csatában a 48. zászlóalj szintén részt vett, a többi alakulathoz viszonyítva azonban nem szenvedett jelentékeny veszteségeket. A Tisza mögé, Szolnok-Törökszentmiklós térségébe kerülve Perczel addig „drávaí hadtest” néven szereplő hadteste a Központi Mozgó Sereg elnevezést vette fel. Patay 1849. január elsejével alezredes és dandárparancsnok lett, a 48. honvédzászlóalj vezetését pedig Rakovszky Samu vette át.

Patay a tavaszi hadjárat során a II. hadtest Hertelendy-hadosztályának egyik dandárát vezette, 1849 május közepén Pest város katonai parancsnoka lett, majd júniusban, a Vág menti harcokban a II. hadtest egyik gyalogos hadosztályát irányí-

totta. Június 20-án, amikor Görgei Asbóth Lajos ezredest leváltotta a hadtest éléről, Patay is azok közé a tisztek közé tartozott, akik ezzel nem értettek egyet, és ezért szabadságot tartotta magától. Neve augusztus 8-án bukkant fel ismét, amikor is a Tiszai hadseregben a X. hadtest egyik hadosztályának parancsnokságát vette át. E minőségében Bem tábornok léptette elő ezredessé, az augusztus 9-i temesvári vereséget követően, a hó közepe táján.

A fegyverletétel után egy ideig bujkált, s így elkerülte a hadbíróóság elé állítást. Erre 1850 júniusát követően már jogcím sem volt. Ekkor ugyanis rendelet született, mely szerint azok a tisztek, akik még a szabadságharc előtt léptek ki a császári hadseregből, s vállaltak szolgálatot a honvédseregben, ha külön politikai vád nem volt ellenük, amnesztiában részesültek. Patay így hazatérhetett, és madai birtokán gazdálkodott. 1861-ben és 1867 után „szélsőbaloldali” – azaz a kiegyezést ellenző – programmal országgyűlési képviselővé választották. 1878. május 5-én Debrecenben hunyt el.

Életrajz: Szinnyei: Magyar írók X. 473–474., Gatti, Friedrich I. 742., Bona: Tábornokok 259. Források: Nagy Iván IX. 149–150., Vas. Újs. 1878/19., Borovszky: Szabolcs m. 546., Közlöny 1848–14., 158., 1849. 25., Mikár 1870. 41.

Rakovszky Samu (Sámuel) a nagyrákói, kelemenfai és nagyselmeci nemesi előnevet viselő Rakovszky családból származott, Rakovszky József és Bakó Borbála fia volt. 1802. jan. 13-án Gáván született és református vallású volt. Tanulmányait a debreceni ref. kollégiumban végezte. 1820-ban beállt a 6. huszárezredhez, ahol 1831-ben hadnagy lett. 1841-ben főhadnaggyá léptették elő, azonban betegsége miatt még ez évben nyugalmaztatta magát.

Szülőhelyén gazdálkodva érte a forradalom, illetve a szabadságharc kitörése. 1848 szeptember közepén a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrszázalój szíjazadosává választották, s alakulatával – mint azt Pataynál említettük – részt vett a Jallai-féle inváziót lezáró harcokban. Az alakulatából szervezett 48. honvédszázalój vezetését 1849. február 1-én vette át, azaz lett annak őrnagya. A tavaszi hadjáratban csak néhány kisebb ütközetben vett részt Rakovszky és zászlóaljja. Annál inkább kitűntek Buda ostrománál, majd a Vág menti harcokban. Ez utóbbiak során, június 20-án Peredet, 21-én pedig Királyrévet foglalták el az ellenségtől bátor rohammal. Királyrév bevételének volt köszönhető, hogy a csatában vereséget szenvedett magyar sereg sikeresen visszavonulhatott.

Ugyancsak kiemelkedő fegyvertényt hajtott végre zászlóaljával Rakovszky a július 2-i komáromi csatában, ahol halált-megvető szuronyrohammal foglalta vissza a császáriak kezébe esett monostori sáncokat. Ez utóbbi haditettét Görgei csatadöntő momentumnak értékelte. Ezért július 4-én kiadott napiparancsában Rakovszky alvezredessé léptette elő, egyben pedig a katonai érdemjel 2. osztályával tüntette ki. Ekkor kapta meg Rakovszky a katonai érdemjel 3. osztályát is – visszamenőleg – a június 21-i peredi csatáért.

A zászlóalj hasonló elismerésben részesült: zászlaja szintén 3. osztályú katonai érdemjelet kapott, mely így annak minden katonájára vonatkozott.

Maga Rakovszky július 8-án a II. hadtest egyik gyalogos hadosztályának parancsnoka lett. A július 11-i újabb komáromi ütközetet követően Görgei Feldunai hadseregének három hadteste elhagyta Komáromot. A II. és a VIII. (az eredeti várórség) visszamaradt az erőrendszerben. Rakovszkyék ezt követően még két jelentősebb

összezsapást vívtak a császáriakkal. Július 30-án, amikor a császári ostromló had Duna-balparti részét futamították meg, illetve augusztus 3-án, amikor a jobb parti ostromzárat számolták fel Klapka katonái. Ez utóbbit követően, 8-án Klapka ezredessé léptette elő Rakovszkyt.

A vár október elején bekövetkezett feladásakor Rakovszky a 48. honvédszászlóalj megmaradt katonáival hazatért Szabolcsba. Büntetlenségüket a kapitulációs egyezség biztosította. Rakovszky gávai kisbirtoka jövedelméből Nagykállón éldegélt. 1867 tavaszán azonban ismét magára öltötte ezredesi egyenruháját, melyen ott virított a cserkoszorúval díszített 3. és a kereszttel ékített 2. osztályú vitézségi érem. Így jelent meg a még élő Szabolcs megyei honvédek alakuló egyletei ülésén, mely őt közfelkiáltással elnökévé választotta. Volt katonái ugyanis nemcsak a hőst tisztelték benne, de az alárendeltjeiről mindig gondoskodó parancsnokot is, aki 1849 februárjában a 48. zászlóalj parancsnokságának átvételekor esküt tett, hogy emberrel semmilyen körülmények között nem fogja elhagyni. S ezt becsülettel, Komárom feladásáig megtartotta. Még négy évig élt közbecsületben és közszeretben, 1871. november 11-én Gáván bekövetkezett haláláig.

Életrajz: Szinnyi: Komárom 1848–49-ben, Borovszky: Szabolcs m. 530. és 546., Bona: Tábornokok 277. Források: Közlöny 1848. 155., 1849. 25. és 27., Komáromi Lapok 1849. 27., HL.: 1848–49. 34/351., 36/190. és 37/37, Uo: Gen. Kom. 24 Ofen 1868. 201., Mikár 1870. 84., OSZK. Kézirattár: Dudás-gyűjt. (Fol. Hung. 1368.).

Alezredes

pazonyi Elek Ferenc a Pazonyhoz (ma Nyírpazon) tartozó simai pusztán született 1817-ben. Elek Miklós földbirtokos, vármegyei táblabíró fia, és református vallású volt. Tanulmányait a debreceni és a sárospataki kollégiumban, illetve a 34. gyalogezred kassai ezred intézetében végezte. 1835-ben az említett ezred közvitéze lett. 1842-ben felvették a magyar nemesi testőrséghez, hol őt évig szolgált – illetve tanulta a magasabb katonai tudományokat. Innen 1847-ben hadnagyként a 16. (az orlái 1. román) határőrezredhez került. 1848 áprilisában főhadnagyként a 18. (illír-bánsági) határőrezredhez helyezték át, ide azonban már nem vonult be.

1848. május 16-án a Batthyány-kormány meghirdette az első 10 honvédszászlóalj szervezését, ahová Elek is beadta pályázatát. Május 25-én így az első honvédtisztek között nevezték ki – századossá a Pesten szerveződő 1. honvédszászlóaljhoz. Június 13-án áthelyezték a 9. (kassai) zászlóaljhoz, mely megalakulását követően júliusban a délvidéki hadszíntérre került. A túlnyomóan németek lakta Fehértemplom védelmét bízták rájuk. Július-augusztus-szeptember folyamán a nagy túlerőben lévő szerb felkelők számos támadását verték vissza, s az erről szóló újsághírek nyomán a rendhagyó veres sipkát viselő kassai 9-esek már ekkor országos hírnevet szereztek maguknak. Elek Ferenc különösen a november 7-én Lagerdorfnál (Temesőr) vívott csatában tűnt ki, ahol századával 50 foglyot ejtett.

December végén ideiglenesen, 1849. február 9-én pedig őrnagyként alakulatának parancsnoka lett. Az Elek vezetése alatt álló zászlóalj jó hírnevét 1849. március 5-én egy újabb bravúrral öregbítette. A szabadságharc egyik legfényesebb magyar győzelmében végződő összezsapásában, a szolnokiban parancs nélkül megrohmozott és szétszórt egy ellenséges lovas-osztályt.

A személyes bátorságáról ismert Elek Ferenc március 28-án mégis elkerült a zászlóalj éléről. Nagy kedvelője volt ugyanis a boritalnak, ami önmagában még nem lett volna baj. Hiszen azt hadtestparancsnoka Damjanich János sem vetette meg. Csak-hogy volt egy különbség. Damjanich miként magától, tisztjeitől is elvárta, hogy csak szolgálaton kívül áldozzanak Bachus-szenvedélyüknek, Elek pedig mind gyakrabban jelent meg szolgálatteljesítésre boros fővel. Damjanich ezt nem tűrte és március 28-án rendelkezési állományba helyeztette Eleket.

Neve május 2-án bukkant fel ismét a katonai iratokban, amikor a több környező megye újoncait gyűjtő 5. – kecskeméti – hadfogadó kerület parancsnokává nevezték ki. Elek július közepéig több új honvédszászlóaljat alakított. Július 14-én pedig az utolsó Kecskeméten szerveződő zászlóaljjal, a 129.-el csatlakozott a Duna-Tisza közén állomásozó Tiszai hadsereghez. Ugyanitt néhány nappal később alezredes és egy 4700 főnyi gyalogos dandár parancsnoka lett.

A Perczel, majd Dembiski parancsnoksága alatt álló hadsereggel részt vett az augusztus 3-i újszegedi és a 9-i temesvári vesztes csatában. A világoosi fegyverletételi hírére a sereg maradványával pedig Borosjenőre vonult, ahol Görgei példáját követve megadták magukat az orosz csapatoknak.

Borosjenőről orosz útlevéllel – melyet minden honvédtiszt kaphatott, ha kötelezvényt irt alá, hogy a császári hatóságok felhívására jelentkezni fog – távozott. A bujkálást választotta, hiszen kiderült, hogy a honvédseregben szolgálatot vállalt volt császári tisztekre hadbíróság vár. 1851-ben azonban elfogták, és vagy egy évig tartó hadbírószági eljárás után 1852 szeptemberében halálra ítélték. Ezt azonban végül is 15 év várfogságra változtatták. A csehországi Josefstadtbba került, ahonnan 1856 júliusában amnesztiával szabadult.

Hajdúdorogon telepedett le. 1867-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet alelnökévé választotta. 1888 májusában Hajdúdorogon hunyt el.

Életrajz: Hellebronth: Testőrségek 135., Bona: Tábormokok 141–142. Források: Közlöny 1848. 7., 13., 1849. 23., 96., 150., Vas. Újs. 1888/20., HL.: Pesti hadb. 1852-5/107., Uo.: Gen. Kom. zu Ofen 414., MOL.: Hm. Ált. 1849. 25985., Uo.: ONöHt. Ált. 1848. 190., Mikár 1870. 84.

Őrnagyok

Hunyady Ferenc hasonnevű apa és Budaházy Eszter gyermekeként 1819-ben Nyírmadán született. Nemesi származású és református vallású volt. Fiatalabb korában a 12. huszárezredben szolgált (1838-tól 1846-ig), ahonnan, mint tizedes szerelt le.

A szabadságharcban előbb 1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrszászlóalj, majd az ebből novemberben szervezett 48. honvédszászlóalj századosa volt. 1849. július 17-én őrnagy, és a szintén a II. hadtesthez tartozó 61. honvédszászlóalj parancsnoka lett. Komárom október elején bekövetkezett feladásakor hazatért.

A kiegyezés idején és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja volt – az utóbbi időpontban Nyíregyházán gazdálkodott. Budapesten halt meg 1891-ben.

Életrajz: Bona: Tábormokok 178., Források: Közlöny 1848. 155., Komáromi Lapok 1849. 62., Kempelen Béla V. 145., Vas. Újs. 1891/51., Mikár 1870. 84. és Mikár 1891. 282., KAW.: Grundb. 12. HR. 1841–1850.

irinyi Irinyi Bertalan 1816. júl. 25-én Fényeslitkén született. Apja Irinyi Tamás föld-birtokos, anyja Vay Márta volt. Vallása r. katolikus. 1835-ben beállt a 39. gyalogezredhez. 1837-től 1842-ig a magyar nemesi testőrségnél szolgált, majd főhadnagy lett a 3. Ferdinánd főherceg huszárezrednél.

Ezredével 1848 júliusában a délvidéki szerb felkelők ellen vezényelték, s a harcokban tanúsított bátorságáért szeptember 12-én századossá léptették elő. Szeptember végén kérésére nyugállományba helyezték. (Ez feltehetően 1848 májusában kötött házasságával volt összefüggésben. Szabadságra bocsátását feleségéhez, br. Vécsey Kornéliához ugyanis többször is eredménytelenül kérvényezte.)

1848 december végén ismét szolgálatba állt a szabadságharchoz csatlakozott ezredénél, mely akkor Verbászon állomásozott. 1849. jan. 23-án őrnagy és osztályparancsnok lett. 1849 januárjában, a Délvidék kiürítésekor ezredének 6 százada a főhadiszintérre vonult, ő osztályával (az ezredesi osztály két századával) azonban Szegeden maradt. Az itt szerveződő erőkből alakult meg az új bácskai, a 4. hadtest, mely márciusban Szeged és Szabadka előterében megállította a Maros felé igyekvő szerb-osztrák hadtestet.

A hadtest Perczel tábornok vezetésével március végén ellentámadást indított, mely előbb a Bácska, majd május közepére a Temesi bánóság felszabadításával végződött. E harcok részesei voltak a Ferdinánd huszárok is, élükön Irinyivel. Különösen április 3-án Szenttamásnál tűntek ki, ahol a szerbek táborának elfoglalása után a római sáncok felé menekülő ellenség több száz katonáját vágták le.

Irinyi a nyári hadjárat idején a 4. hadtest Peretzi-hadosztályának egyik dandárát vezette július 30-ig, amikor is Szegeden kérésére elbocsátották a honvédseregtől.

A fegyverletétel után hadbíróság elé került. 1850. febr. 27-én Aradon golyó általi halálra ítélték, ezt azonban „kegyelem útján” 10 év várfogságra változtatták. 1852-ben a munkácsi várbörtönből szabadult amnesztiával. Később második felesége – Csergheő Melanie – Ung megyei, szürtel birtokán gazdálkodott. A kiegyezés után a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja lett. Szülőhelyén halt meg 1880. aug. 19-én.

Életrajz: Hellebronth: Testőrségek 187-188., Bona: Tábornokok. 182. Források: Közlöny 1849. 6. és 11., Magyar Nemzettség Zsebkönyv 2. rész. I. kötet. 142., HL.: Aradi hadb. 113/14. 2/374., Uo.: Gen. Kom-zu Ofen 449., Mikár 1870. 84.

nagykállói Kállay Ödön 1815. szept. 7-én Napkoron született a megye neves közbirtokos családjából. Kállay Gergely és Reviczky Viktória fia, és r. katolikus vallású volt. Iskoláit Lőcsén, Egerben és Debrecenben végezte, majd ügyvédi képesítést szerzett. Előbb Csanád megye szolgálatába állt, 1843-ban ugyanitt fősolgabíróvá választották, 1847-ben pedig Szabolcs megye egyik országgyűlési követe lett. Politikusként a nemesi ellenzékhez, a reformpárthoz tartozott. Családi állapotát tekintve 1848-ban már nős volt, feleségét Faragó Máriának hívták, és két gyermek apja volt.

Az 1848 júliusában megnyíló első népképviselői országgyűlésen szintén Szabolcs megye egyik képviselője volt. A szabadságharc időszakának nagyobb részében Szabolcs megye alispánjaként, illetve különböző célfeladatokat ellátó kormánybiztosként fejtet ki tevékenységet. 1849 nyarának mindent eldöntő időszaka azonban őt is a harctérre szólította. 1849 júliusában katonai szolgálatra jelentkezett Perczel Mór tábornoknál. Ez bizonyára nem volt véletlen, hiszen Kállay Perczelhez hasonló radikális politikai elveket vallott. Perczel július 18-án honvéd őrnaggyá és hadseregének

– a Tiszai hadsereg – tábori térparancsnokává nevezte ki Kállayt. (A tábori térparancsnokság akkor a mai katonai rendőrséghez hasonló feladatokat látott el.)

A szabadságharc leverése után a császári hadbírószág Pesten kötél általi halálra ítélte (1850. jún. 26.), Haynau azonban néhány nappal később teljes kegyelemben részesítette. 1861-ben a nádudvari kerület, a kiegyezés után pedig Szeged városa országgyűlési képviselővé választotta. E minőségében a „meg nem alkuvók”, azaz a kiegyezést elutasítók táborába tartozott. Tagja volt a Szabolcs megyei Honvédegy-letnek. 1879. aug. 5-én Kiscsere pusztai birtokán hunyt el.

Életrajz: Színnyel: Magyar írók V. 851-854., Borovszky: Szabolcs m. 544-545., Bona: Tábornokok 348-349., Források: Magyar Nemzetiségi Zsebkönyv I. 314-315., Vas. Újs. 1879/32., HL.: Pesti hadb. 1850-1/776., MOL.: Hm. Ált. 1849. 25985.

Mikecz Tamás Kemecsen született 1817 körül, Szabolcs megyében törzsökös, birtokos nemesi családból. Református vallású volt.

1848. szept. 12-én a megyében alakuló önkéntes nemzetőr zászlóalj századosa lett, s ebben, illetve az ebből szervezett 48. honvédzászlóaljban szolgálta végig a szabadságharcot. 1849 július elején Klapka nevezte ki őrnaggyá és a zászlóalj parancsnokává. Bátorságáért a katonai érdemjel 3. osztályával tüntették ki.

A komáromi fegyverletétel után hazatért. 1861-ben és 1867-ben Szabolcs megye egyik főszolgabírájává választották. A kiegyezés után a megyei honvédegylet tagja volt. 1879 nyarán Nyiregyházán halt meg.

Életrajz: Bona: Tábornokok 241. Források: Közlöny 1848. 155. 1849. 27., Komáromi Lapok 1849. 27., Vas. Újs. 1879/28., Borovszky: Szabolcs m. 492. és 526.

Századosok

Apagyi György szül. Apagy, 1792., nemes, ref. vallású. Kilépett főhadnagy (1810-től 1824-ig a 4. és a 12. huszárezredben szolgált), apagyi lakos, nős, három gyermek apja.

1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj 1. századának századosa, századával a feldunai hadtesthez osztják be. Novemberben alakulatával csatlakozik a Perczel drávai hadtestében szolgáló zászlóaljhoz, mely ugyanekkor a 48. honvédzászlóalj sorszámot kapja. 1849. február 10-én megbetegszik és hazatér, tovább nem teljesít szolgálatot.

A szabadságharc után a nagyváradai hadbírószágon 4 év fogságra ítélik (1854. szept. 23.), de kegyelmet kap (dec. 31.).

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 77. Források: Közlöny 1848. 155. és 171., HL.: Nagyváradai hadb. 101. cs. 86., KAW.: Grundb. 4. HR. 1820-1840. 1/3.

Apagyi József szül: Apagy, 1804., ref. Volt tizedes (1821-től 1835-ig a 9. huszárezredben szolgált).

1848. nov. 29. (16)-tól főhadnagy a Pest, majd Békés megyében alakuló 16. Károlyi huszárezredben. 1849. ápr. (1)-től alszázados ui. Júliusban osztályával beosztják a Tiszai hadsereghez. A júl. 20-i turai lovassági ütközetben megsebesül.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 77. Források: Közlöny 1848. 173., 1849. 81., MOL.: Wysocki iratok (R. 221.), KAW.: Grundb. 9. HR. 1820-1840. 7/78.

Apagyí Simon (Tamás) szül: Apagy, 1810., r. kat. (?). A. Menyhért Szabolcs megyei táblabíró fia. Volt tizedes (1831-től 1841-ig a 6. huszárezredben szolgált), várme-gyei hivatalnok.

1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj hadnagya, november-től a 48. honvédszászlóalj főhadnagya. 1849. ápr. 11-én megsebesül a Rákosmezőn vívott összecsapásban. Május végén százados lesz az alakuló 93. zászlóaljnál. Júliusban alakulatával a temesvári ostromsereghez (V. hadtest) osztják be. Borosjenőnél teszi le a fegyvert (aug. 22.).

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 77. Források: Közlöny 1848. 155. és 1849. 165., MOL.: Hm. Ált. 1849. 19671. és 20936., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 4/39., HL.: 18948-49. 41/169.

Aranyos József szül: Újfehértó, 1820., nemes, református. A. Mihály tanító és Balogh Júlia fia. 1838-tól önkéntes, 1844-től tizedes, 1848. márc. 11-től őrmester a 39. Don Miguel gyalogezredben. 1848. márc. 6-tól nős, felesége Oliverly Anna.

1848 nyarán ezredével a szerb felkelők ellen harcol. Szept. 27-től hadnagy az Egerben szerveződő 26. honvédszászlóaljnál. 1849. jan. 28 (16)-tól főhadnagy, ápr. 4 (márc. 21)-től százados az 50. Hunyadi honvédszászlóaljban az erdélyi hadszíntéren. Július közepén a nagyváradi 1. szű. katonai kórház parancsnoka.

1850. jan. 12-én besorozzák a 14. gyalogezredhez, 1851 szeptemberében elbocsátják. 1867-ben a Törökbecse városi, 1890-ben a Győr megyei Honvédegylet tagja. Az utóbbi időpontban gőzhajózási ügynök Győrben.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 79. Források: Közlöny 1848. 109., 1849. 13. és 70., Mikár 1870. 119. és Mikár 1891. 324., MOL.: Hm. Ált. 1849. 15887. és 25942., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 7/170. és 14. LIR. 1850-1857. 1/78. Uo.: Trauungsbuch 39. LIR. 1848.

hetei Bakó Sándor szül: Gáva, 1812., református. B. János és Noska Bora fia. 1831-től közcivész, 1842-től őrmester a 6. Württemberg huszárezredben, 1846-tól nős, felesége Grossmann Barbara, egy gyermek apja.

1848. szept. 7-én a magyar kormány hadnaggyá lépteti elő. Okt. 19 (16)-tól főhadnagy ezredénél a honvédseregben. 1849. febr. (1)-től alszázados, aug. 26 (25)-től főszázados alakulatánál a II. hadtestben Komárom feladásáig.

1850. ápr. 28-án besorozzák a császári hadseregben újjáalakuló ezredéhez. 1854-től hadnagy, 1859-től főhadnagy, 1867 októberében századosi címmel nyugalmaz-zák. Meghalt Sárospatakon 1901. okt. 11-én.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 85-86. Források: Közlöny 1849. 21., Komáromi Lapok 1849. 64., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 3/178. és Effektive Stand 1/49. Uo.: Trauungsbch 6. HR. 1846.

böszörményi Böszörményi László szül. Kopócsapáti, 1824. nov. 19., református. Apja B. László. A sárospataki jogakadémián végez. Ügyvéd Nagykállóban.

1848. aug. 16-tól hadnagy, Patay őrnagy, illetve a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj segédtsíztje. November-től a 48. honvédszászlóalj segédtsíztje, 1849. febr. (1)-től főhadnagy. Buda bevételénél a katonai érdemjel 3. osztályával tüntetik ki. Végül százados és parancsőrtsízt Klapka tábornok mellett Komáromban a vár feladásáig.

1861-ben Szabolcs megye főjegyzőjévé választják. 1865-ben a nagykállói kerület képviselőjévé választják függetlenségi programmal. 1867-ben a Magyar Újság szerkesztője, a kiegyezést támadó cikkeiért fogságra ítélik, s mint rab hal meg 1869. márc. 24-én Budán.

Borovszky: Szabolcs m. 540., Vas. Újs. 1909/3., Bona: Kossuth kapitányai 135. Források: Közlöny 1848/69. 155., 1849. 17. és 27., Mikár 1870. 121., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 2618., Uo.: Hm. Ált. 1849. 18935.

csicséri Csicsery (1848-ig Orosz) Ágoston szül. Fényeslitke, 1830. jan. 9., r. katolikus. Orosz Imre és Petrovay Zsuzsa fia. Volt hadfi (1846 júliusától 1847 szeptemberéig a 40. gyalogezredben szolgált).

1848 júniusában beáll a 9. (kassai) honvédszászlóaljhoz. Júlustól alakulatával a Délvidéken harcol. Örmester, szept. 13 (16)-tól hadnagy, dec. 17 (16)-tól főhadnagy. 1849. máj. 8-án a tavaszi hadjárat során tanúsított bátorságáért a katonai érdemjel 3. osztályával tüntetik ki. Június közepén százados alakulatánál a III. hadtestben.

Egyes adatok szerint a szabadságharc után 10 év várfogságra ítélték, de 1851 novemberében kegyelmet kapott. Később hivatalnok Ungvárott. A kiegyezés idején az Ung megyei Honvédegylet tagja. 1872-ben hunyt el, feltehetően Bazonya községben.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 152. Források: Közlöny 1848. 97., 195. és 1849. 108., Nemesi évkönyv 1924. 212. és 1935. 162., Mikár 1870. 101., MOL.: Hm. Ált. 1849. 7137. és 21780., KAW.: Grundb. 40. LIR. 1841-1860. 1/109.

Csinálósy Károly szül. 1812. (1814?), Nagykovács, r. katolikus. Asztalosmesterséget tanul. 1830-tól közvitész, 1838-tól tizedes, 1846-tól örmester a 6. Württemberg huszárezredben.

1848 októberében ezredével csatlakozik a honvédsereghez. Nov. 7 (1)-től hadnagy az ezred tartalék századánál Mezőkövesden. 1849 januárjában innen egy szakasszal beosztják a felső-tiszai hadtesthez. Febr. (1)-től főhadnagy, végül százados (?).

1850. ápr. 14-én besorozzák a 20. gyalogezredhez. 1855-ben elbocsátják. 1867/68-ban csendbiztos Nagytárkányban, a Zemplén megyei Honvédegylet tagja.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 154. Források: Közlöny 1849. 20., Mikár 1870. 121., MOL.: Hm. Ált. 1848. 9538., KAW.: Grungbudh. 6. HR. 1841-1848. 7/48. és 1. HR. 1850-1860. 4/80.

érkeserői Fráter Sándor szül. Halász (Nagyhalász), 1832. márc. 12., református. 1846-ban a grazi katonaiskolán tanul. 1847-től hadfi a 39. Don Miguel gyalogezredben.

Ezredével 1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol. Okt. 19 (16)-tól hadnagy a Szegeden szerveződő 33. honvédszászlóaljnál. A Délvidéken, 1849 januárjától a főhadszíntéren küzd alakulatával. 1849. febr. (16)-tól főhadnagy. Végül százados (?) zászlóaljánál az önálló Kmety-hadosztályban a borosjenői fegyverletételig.

Rövid időre besorozzák a császári hadseregbe. 1867-ben és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Az utóbbi időpontban Kótajon gazdálkodik. (1870-1876-ban szabadságolt állományú százados a magyar kir. honvédségnél.) 1893-ban hunyt el.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 217. Források: Közlöny 1848. 143. és 1849. 88., Mikár 1870. 84. és 1891. 282., HL: Tisztí akvi lapok 32729., MOL.: Hm. Ált. 1849. 22316., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 36/106.

jobbágyi Hegedűs (1848-ig **Gaiger**) **József** szül. Püspökladány, 1820. (más adat szerint Buda, 1821.), r. katolikus. G. József ceglédi uradalmi tisztartó fia. Kilépett hadnagy (1838-tól 1847-ig a 3. huszárezredben szolgált), gazdálkodó Cegléden. Nős, gyermektelen.

1848. szept. 27-én hadnaggyá nevezik ki a Győrben alakuló 23. honvédszászlóaljhoz. 1849. febr. (16)-tól százados a komáromi várőrségnél szerveződő huszárszázad parancsnoka. Májusban e századot a 18. Attila huszárezredbe helyezik. Querlonde, Ferdinánd Aradon állomásozó tartalék hadtestével Világosnál teszi le a fegyvert.

A császári hadbíróság 1849. dec. 18-án Aradon 12 év várfogságra ítéli. 1850 nyarán kegyelmet kap. Később Cegléden gazdálkodik. A kiegyezés idején a Pest városi Honvédegylet tagja, városi hivatalnok.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 255. Források: Közlöny 1848. 109., 1849. 17., Mikár 1870. 25., HL.: Aradi hadb. 113/5. 2%302., KAW.: Grundb. 3. HR. 1841-1848. 4%185., MOL.: Bm. Honv. segély 1868. 3260.

Hermann Henrik szül. Tiszaeszlár, 1793. vagy 1794. Volt őrmester (24 évig a 39. gyalogezredben szolgált), uradalmi hivatalnok. Nős, három gyermek apja.

1848 szeptemberétől a Baranya megyei önkéntes nemzetőrszászlóalj századosa, részt vesz a Jellai elleni harcokban. Dec. 3 (1)-től százados az alakulatából szervezett 51. honvédszászlóaljban az eszéki várőrségnél. A vár őrségével teszi le a fegyvert (1849. febr. 13.).

Sorozóbizottság elé állítják, alkalmatlanként azonban nem sorozzák be a császári hadseregbe. 1867-1868-ban nyugalmazott gazdatiszt Pécsen, a Baranya megyei Honvédegylet tagja.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 259. Források: Közlöny 1848. 178., MOL.: Hm. Ált. 1849. 26256., MOL.: Bm. Honv. segély 1868. 1955. és 1973.

Jászay Miklós szül: Karász (Nyirkarász), 1829., nemes, r. katolikus. Joggyakornok és földbirtokos.

1848 júniusában beáll a Debrecenben szerveződő 10. honvédszászlóaljhoz. Részt vesz a délvidéki harcokban. Októbertől őrmester a 20. (kassai) zászlóaljnál. Dec. 3 (1)-től hadnagy ut., 1849. febr. (16)-tól főhadnagy a 43. zászlóaljnál a felső-tiszai hadtestben. Később zászlóaljsegédtiszt az 52. (első Bocskai) honvédszászlóaljnál. A világsi fegyverletételkor százados ut. az I. hadtestben.

1850-ben besorozzák a 31. gyalogezredhez. Az 1859-es olaszországi háború során hadnaggyá, illetve főhadnaggyá léptetik elő. 1867-ben és 1890-ben a Pest városi Honvédegylet tagja, az utóbbi időpontban hivatalnok. Meghalt Budapesten 1891-ben.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 187. Források: Közlöny 1848. 178., Vas. Újs. 1891/28., Mikár 1870. 25. és 1891. 53., MOL.: ONÖHt. Ált. 1848. 1062., KAW.: Grundb. 31. LIR. 1857-1860. 59/69.

Jelics József szül. Szakoly, 1808., r. katolikus. Előbb teológiát hallgat Egerben. 1830-ban beáll a 6. Württemberg huszárezredhez, 1834-től tizedes, 1842-től őrmester.

1848. szept. 7-én a magyar hadügyminisztérium hadnaggyá lépteti elő. Okt. 19 (16)-tól főhadnagy ezredénél a honvédseregben. Nov. 14-én Prellenkirchennél, ahol néhány huszárával szétver egy császári gyalogos szakaszt, súlyosan megsebesül. Dec. 29 (nov. 16)-tól alszázados, 1849. márc. (1)-től századkapitány. Az isaszegi ütközetben (ápr. 6.) tanúsított bátorságáért a katonai érdemjel 3. osztályával tüntetik ki. Jún. 16-án Perednél ismét kitünteti magát. A komáromi vár őrsegével teszi le a fegyvert.

1867–1868-ban uradalmi gazdatiszt Balkányban, a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 290. Források: Közlöny 1848. 202., 1849. 51., Mikár 1870. 84., HL.: Gen. Kom. zu Ofen 440., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 1/63., MOL.: Hm. Ált. 1849. 22450.

báró Jósika Géza szül. Nagykálló, 1824. aug. 23., r. katolikus. J. Miklós, a regényíró (volt cs. kir. százados) és Kállay Erzsébet fia. Jogot végez Pesten és Kolozsvárott. 1843-tól gyakornok, 1845-től fogalmazó az erdélyi főkormányásznél Kolozsvárott.

1848 augusztusában beáll a Kolozsvárott szerveződő Kossuth önkéntes lovascsapathoz, illetve későbbi nevén 15. Mátyás huszárezredhez. Részt vesz az erdélyi harcokban, okt. 19 (16)-tól hadnagy, 1849. jan. 24 (16)-tól főhadnagy, márc. 23 (22)-től százados.

A szabadságharc után branyicskai birtokán (Hunyad m.) telepedik le. A kiegyezés után a Hunyad megyei Honvédegylet tagja, majd elnöke, 1887-ben Kolozsvárra költözik. Ugyanitt halt meg 1888. júl. 24-én.

Életrajz: Szinyei: Magyar írók V. 649-650., Bona: Kossuth kapitányai 293. Források: Közlöny 1848. 143., Nagy: Háromszék LXI., Mikár 1870. 53., MOL.: Hm. Ált. 1849. 31409., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 2983.

nagykállói Kállay Ferenc szül. Nyírbéltek, 1825. okt. 20., r. katolikus. K. Mihály földbirtokos, szolgabíró és Eördögh Teréz fia. Ügyvéd.

1848. szept. 12-től főhadnagy a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrszázalójnál majd a 48. honvédszázalójban. 1849. júl. 7 (1)-től százados ul. a komáromi vár feladásáig.

A kiegyezés után Szabolcs megye főszámvevője, 1892-től 1896-ig a nagykállói kerület országgyűlési képviselője. A Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Meghalt Nagykállóban 1903. dec. 23-án.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 302. Források: Közlöny 1848. 155., Vas. Újs. 1904/1., Magyar Nemzettség Zsebkönyv I. 313., MOL.: Hm. Aradi nem ikt. ir. sz.n., Borovszky: Szabolcs m. 507.

Kanyuk János szül. Nyíregyháza (más adat szerint Kapipálvágás, Sáros m.), 1797., evangélikus. K. János földműves és Drevény Erzsébet fia. 1814-től köztitéz, 1823-tól tizedes, 1835-től szakaszvezető, 1847-től őrmester a 39. Don Miguel gyalogezredben. 1828-tól nős, felesége Hegedűs Erzsébet.

1848. nyarán ezredével a szerb felkelők ellen harcolt, októberben csatlakoznak a honvédsereghez. 1849. jan. 18 (16)-tól hadnagy ezrede 2. zászlóaljában a pétérvári várőrségnél. Később főhadnagy, ápr. 26 (1)-től százados a 33. gyalogezred 3. zászlóaljában (a későbbi 111. honvédszázalójban). Szept. 7-én Pétervárad őrségével teszi le a fegyvert.

1854-ben besorozzák régi ezredéhez, 1855-ben elbocsátják.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 298. Források: Közlöny 1849. 1. és 91., HL.: 1848-49. 45/216., KAW.: Grundb. 39, LIR. 1841-1848. 1/50. és 1849-1857. 65/64., Uo.: Trauungsbuch 39. LIR. 1828.

Kiss Ignác (Ferenc, János) szül. Kemece, 1821., r. katolikus. Gimnáziumot végez, 1841-től közvitéz, 1843-tól tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848. okt. 19-től őrmester ezredénél a honvédseregben. 1849. jan. (1)-től hadnagy ui., jan. (16)-tól főhadnagy a 17. Bocskai huszárezredben. Máj. 4 (1)-től alszázados, szept. 7 (1)-től századkapitány ezrede II. hadtesthez beosztott osztályánál Komáromban teszi le a fegyvert.

1867-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Pénzügyi fogalmazóként hal meg Budapesten (?), 1869. ápr. 13-án.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 314. Források: Közlöny 1849. 13., 16. és 98., Szinnyei: Komárom 316., Mikár 1870. 84., Honvéd 1869/16., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 12/40.

Kralovánszky Frigyes szül. Nyíregyháza, 1816., református. K. András nyíregyházi főbíró, 1849-ben nemzetőr őrnagy és Kovács Julianna fia. Ügyvéd.

1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóalj főhadnagya. Okt. 19. (nov. 1)-én áthelyezik a szintén Szabolcs megyében alakuló 43. honvédszászlóaljhoz. Dec. 14 (16)-tól százados ui, a felső-tiszai hadtestnél. 1849 márciusától tér- és szállító ház parancsnok Nyíregyházán. Áprilisban súlyosan megbetegszik a szabadságharc végéig már nem teljesít szolgálatot.

A kiegészítés után Szabolcs megye csendbiztosa, a megyei honvédegylet tagja. Meghalt Nyíregyházán 1879-ben.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 345. Források: Közlöny 1848. 148. és 1849. 189., Vas. Újs. 1879/52., Mikár 1870. 84., MOL.: Hm. Ált. 1849. 27028., OSZK. Kézirattár: Dudás-gyűjt. (Fol. Hung. 1368.) 299.

Kralovánszky Gyula szül. Nyíregyháza, 1818., református. Az előbbi testvére. Ügyvéd. 1848 májusában Nyíregyháza tiszti alügyészévé választják.

1848. szept. 12-től százados a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóaljnál, majd a 48. honvédszászlóaljban. 1849. május végén áthelyezik a szerveződő 96. zászlóaljhoz.

A szabadságharc után gazdálkodó. 1861-ben és 1867-ben Nyíregyháza főkapitányává választják. A Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Meghalt Nyíregyházán 1878-ban.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 345-346. Források: Közlöny 1848. 6. és 1849. 133., Mikár 1870. 84., Vas. Újs. 1878/22., Borovszky: Szabolcs m. 121., OSZK. Kézirattár: Dudás-gyűjt. 285.

Kralovánszky László szül. Nyíregyháza, 1827., református. Az előbbi kettő testvére. Mérnök-gyakornok.

1848. szept. 12-től önkéntes a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóaljban. Novembertől őrmester az előbbiből szervezett 48. honvédszászlóaljnál. 1849. febr. (1)-től hadnagy ui., máj. 28 (15)-től főhadnagy a három századból álló Bocskai önkén-

tes csapatnál a II. hadtestben. Végül júl. 7 (1)-től százados az utóbbiból szervezett (második) 52. honvédszázalóaljnál Komáromban a vár feladásáig.

1867-ben Szabolcs megye tiszti gyámjává választják. Meghalt Nyíregyházán 1887. ápr. 28-án.

Életrajz: Színnyei: Magyar írók VIII. 196-197., Bona: Kossuth kapitányai 346. Források: Közlöny 1849. 27. és 133., Vas. Újs. 1887/19., Borovszky: Szabolcs m. 121., MOL.: Hm. Ált. 1849. 19671., OSZK. Kézirattár: Dudás-gyűjt. 289.

Muzsaj János szül: Nyíregyháza, 1798., r. katolikus. Volt őrmester (1814-től 1830-ig a 10. huszárezredben szolgált). 1836-tól nős.

1849. jan. (1)-től hadnagy, febr. (1)-től főhadnagy, június közepétől százados a 32. (erdélyi) honvédszázalóaljnál az erdélyi hadszíntéren.

1868-ban özvegye Aradon él.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 425. Források: Közlöny 1849. 13., Honvéd 1868/14., MOL.: Hm. Ált. 1849. 11870. és 22178., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 6., 16. és 2371., KAW.: Grundb. 10. HR. 1820-1840. 4/78.

csicséri Orosz Lajos szül. Fényeslitke, 1822. aug. 9., r. katolikus. O. Imre és Petrovay Zsuzsanna fia, Csicsery (O.) Ágoston honvédszázados bátyja. 1840-től önkéntes a 39. gyalogezredben, 1847-től hadnagy a 3. Ferdinánd huszárezrednél.

1848 júliusától a délvidéki szerb felkelők ellen harcol. Szept. 9-én kérésére leszerelik. 1849. márc. 12 (1)-től alszázados a 17. Bocskai huszárezredben. Június elején a felső-magyarországi (IX.) hadtestben szolgált.

1867-ben a gesztelyi járás alszolgabírájává választják. A kiegészítés után a Zemplén megyei, 1890-ben a Pest városi Honvédegyelet tagja. Meghalt Gesztelyen 1891. nov. 16-án.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 450. Források: Közlöny 1849. 51., Mikár 1870. 129. és 1891. 540., Turul 1897. 120., MOL.: Hm. Ált. 1848. 6258., Uo.: Dembinski-gyűjt. 4. kötet. N° 170., KAW.: Grundb. 3. HR. 1841-1848. 12/179.

Sebes(s) (1849-ig Renn) Pál szül: Tiszaszentmárton, 1817., r. katolikus. Gimnáziumot végez. Volt tizedes (1834-től 1841-ig a 33. gyalogezredben szolgált), uradalmi hivatalnok Szécsényben. Nős, két gyermek apja.

1848. dec. 16-tól hadnagy és segédtsisz a 20. (kassai) honvédszázalóaljnál a felső-tiszai hadtestben. 1849. jan. (16)-tól főhadnagy ut. Áprilisban századával a felső-magyarországi (IX.) hadtesthez osztják be. Jún. 26-án Lázár Vilmos őrnagy, hadosztályparancsnok századosává terjeszti fel.

1867–1868-ban folyamfelügyelő Tokajban, volt századosként a Nógrád megyei Honvédegyelet tagja.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 501. Források: Közlöny 1849. 1., 13. és 52., Mikár 1870. 72., MOL.: ONóHt. Ált. 1848. 4523., Uo.: Hm. Ált. Aradi nem ikt. ír., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 1713., KAW.: Grundb. 33. LIR. 1841-1850. 11/141.

Szentmarjay Pál szül. Kopócsapáti, 1807., nemes, r. katolikus. Gimnáziumot végez. Volt őrmester (1824-től 1835-ig a 39. gyalogezredben szolgált).

1848. nov. 11 (1)-től hadnagy a 43. (Szabolcs megyei) honvédszázalóaljnál. Részt vesz a felső-tiszai harcokban. 1849 márciusában kérésére elbocsátják. Május ele-

jén ismét szolgálatba áll a nagykárolyi újonc-telepen. Máj. 13 (12)-től főhadnagy a 97., végül júl. 21 (16)-tól százados a tartalék hadtestnél (Szegeden) szerveződő 136. zászlóaljnál. Világosnál teszi le a fegyvert.

Az 1850-es években Nagykőrösön bujkál. A kiegyezés után a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 577. Források: Közlöny 1848. 155. 1849. 51., 106. és 157., HL.: 1848-49. 16/392 és 467a., 28/409. és 51/17., Mikár 1870. 84., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1820-1840. 37/182.

Szomjasy István szül. Besenyőd, 1817 körül, r. katolikus, mérnök és városi jegyző.

1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, illetve 48. honvédszászlóalj hadnagya. Buda bevetele után Görgei a katonai érdemjel 3. osztályával tünteti ki (máj. 22.). Jún. 14 (1)-től főhadnagy, júl. 17 (1)-től százados alakulatánál Komárom feladásáig.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 588. Források: Közlöny 1849. 39., 133., MOL.: Hm. Ált. 1849. 18935., HL.: Nagyváradi hadb. 101. csomó 86. (Apagyí szds. peranyaga.)

szunyoghi Szunyoghy Albert szül. Újfehértó, 1817 körül, református. Esztári (Bihar m.) birtokos. Nős, felesége Beöthy Eszter, családos.

1848. jún. 13-tól hadnagy a Debrecenben szerveződő 10. honvédszászlóaljnál. Részt vesz a délvidéki harcokban. Okt. 6 (1)-től főhadnagy. Nov. 28-án áthelyezik a 16. Károlyi huszárezredhez. 1849. jan. 23 (16)-tól alszázados. Márciusban osztályával Erdélybe vezénylik. Máj. 9 (1)-től századkapitány.

1851-ben fegyverrejtegetés és Kossuth-bankók birtoklása miatt eljárás folyik ellene a nagyváradi hadbírószágon. 1868-ban és 1890-ben a Bihar megyei Honvédegylet tagja. Egy ideig országgyűlési képviselő. Meghalt Nagyváradon 1890 júliusában.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 591. Források: Közlöny 1848. 7., 121., 173. 1849. 13. és 102., Mikár 1870. 17. és 1891. 43., Vas. Újs. 1890/30., Borovszky: Bihar m. 594. és 647., HL.: Nagyváradi hadb. 105. csomó 17. és 27.

szigethi Wass Pál szül. Tiszaeszlár, 1797. márc. 26., református. W. Pál gazdatiszt, majd kolozsvári adószedő és Vécsei Júlia fia. Kolozsvárott és a nagyszebeni katonaiskolán tanul. Adósságcsinálás miatt elbocsátott főhadnagy (1813-tól 1837-ig az 51. gyalogezredben szolgált), írnok, illetve állástalan. 1841-től nős, felesége Anna Strübl, családos.

1848. szept. 23-től főhadnagy a 11. (kolozsvári) honvédszászlóaljnál. A szabadságharcot e híres veressipkás alakulatnál küzdi végig Erdélyben. 1849. febr. (jan. 26)-tól százados. Zsibónál teszi le a fegyvert (aug. 24.).

Később napidíjas írnok Kolozsvárott, ahol nagy nyomorban hal meg 1859. márc. 20-án.

Életrajz: Wass Pál Fegyver alatt. Naplójegyzetek. S.a.r. Csetri Elek. Bukarest, 1968. 5-17., Bona Gábor: Kossuth Kapitányai 633. Források: Közlöny 1848. 106. és 1849. 19., MOL.: ONÖHt. Ált. 1848. 3108., KAW.: Grundb. 51. LIR. 1820-1840. 1/43.

vajai és luskodi Vay Ábrahám szül. Tiszalök, 1829. márc. 5., református. V. István táblabíró és Bernáth Teréz fia. 1843-tól hadfi a 34. gyalogezredben – egy prágai

katonaiskolán tanul, majd beosztják az ezredhez. 1848. aug. 1-én felveszik a magyar nemesi testőrséghez, de nem vonul be.

Okt. 19 (16)-tól hadnagy a Debrecenben szerveződő 28. honvédszászlóaljnál. Részt vesz a délvidéki harcokban, nov. 28 (16)-tól főhadnagy. 1849. ápr. 24 (1)-től százados a főhadszíntérre került, s az I. hadtest kötelékében küzdő alakulatánál. Júliusban megsebesül, a vár feladásáig a komáromi honvéd kórházban ápolják.

Az 1850-es éveken postamester Berkeszen. 1868-ban a Bihar megyei Honvéd-egylet tagja. 1874 és 1897 között halt meg.

Életrajz: Hellebronth: Testőrségek 387., Bona: Kossuth kapitányai 634. Források: Közlöny 1848. 131., 173., 1849. 89., Turul 1910. 69., Mikár 1870. 18., KAW.: Grundb. 34. LIR. 1841-1850. 28/13.

vajai és luskodi Vay Géza szül. Tiszalök, vagy Vaja, 1821. ápr. 26. Az előbbi bátyja. Szolgabíró és földbirtokos Szabolcs megyében.

1848. jún. 22 (1)-től hadnagy a 9. (kassai) honvédszászlóaljnál. Júliustól a Délvidéken, 1849 februárjától Damjanich III. hadtestében a főhadszíntéren harcol. 1848. nov. 6 (1)-től főhadnagy, 1849. máj. 23 (17)-től százados. Május végén áthelyezik a Komáromban szerveződő 98. zászlóaljhoz. A vár őrsgével teszi le a fegyvert.

1861-ben főszolgabíróvá, 1867-ben megyei törvényszéki elnökké választják Szabolcs megyében. Elhunyt 1867-ben Nagykállóban.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 635. Források: Közlöny 1848. 16., 151., 1849. 115. és 133., Turul 1910. 69., MOL.: Bm. Honv. segély 1868. 3350.

gróf Vay László szül. Berkesz, 1823. aug. 15., református. V. Ábrahám Máramaros megyei főispán és Kazinczy Zsófia fia. Sárospatakon jogot végez. Kilépett hadnagy (1840-től 1846-ig a 3. dzsídásvezredben szolgált).

1848 nyarán a Csongrád megyei lovas nemzetőrség, ill. a 10. honvédszászlóalj önkénteseként részt vesz a délvidéki harcokban. Nov. 29. (16)-tól főhadnagy a 16. Károlyi huszárezredben. Dec. 15-én áthelyezik a 7. huszárezredhez. 1849. jan. (15)-től százados, februártól törzskari segédtsízt Dembiski tábornok mellett. Jún. 16-tól a felső-magyarországi (IX.) hadtest főpénztárnoka.

A szabadságharc végén kimenekül, a dec. 11-i és 1850. jan. 26-i kimutatás szerint a sumlai táborban tartózkodik. Kossuth őrnaggyá lépteti elő. Később Nyugat-Európában él. 1855-ben hazatér. 1867-ben a Pest városi Honvédegyelet tagja. 1869-ben őrnagyként reaktiválják a m. kir. honvédséghez. 1870-től alezredes. 1874-től ezredes, még ez évben nyugalmazzák. Meghalt Berkeszen 1884. nov. 25-én.

Életrajz: Egervári Ödön 238., Bona Gábor: Kossuth kapitányai 635. Források: Közlöny: 1848. 173., HL.: Tiszti akvi lapok 31396., Hajnal István 680., MOL.: Hm. Ált. 1849. 21995., KAW.: Grundb. 3. ULR. 1841-1850. 4/184., Mikár 1870. 119.

gróf Vay Mihály szül. Berkesz, 1824. máj. 7. Az előbbi öccse. 1837-től a bécsi hadmérnöki akadémián tanul, 1841-től hadfi a 3. Ferdinánd huszárezredben. 1843-tól hadnagy. 1848. aug. 15-én kilép a hadseregből.

Nov. 12-től százados, a 10. Vilmos huszárezred egy Galiciából hazaszökött és a honvédsereghez csatlakozott századának parancsnoka. Katona őrnagy erdélyi expedíciója során súlyosan megsérül, dec. 19-én nyugállományba helyezik.

1861-ben országgyűlési képviselővé választják. Meghalt Berkeszen 1899 novemberében.

Életrajz: Bona: Kossuth kapitányai 635-636. Források: Nemesi évkönyv 1944-1952. 551., MOL.: Hm. Ált. 1848. 4685., 9715., 9752. és 11.823., KAW.: Grundb. 3. HR. 1841-1848. 8/195.

Hadnagyok és főhadnagyok

Apagi Antal szül: Apagy, 1824. vagy 1825., református, Ügyvéd és földbirtokos.

1848 júniusában Nagykállóban beáll a 10. honvédszászlóaljhoz. A délvidéki harcok során tizedessé léptetik elő. 1849. máj. 11 (15)-től hadnagy a szerveződő 94. zászlóaljnál. Alakulatával a nyári hadjárat idején a Tiszai hadseregben szolgál.

1850 márciusában besorozzák a 39. gyalogezredhez. Hamarosan tartósan szabadságolják, 1860-ban leszerelik. 1868-ban a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Meghalt Érsemjénben 1887-ben.

Források: Közlöny 1849. 104., Mikár 1870. 85., Vas. Újs. 1887/52., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1857-1860. 12/2.

Babinszky Alajos szül. Kopócsapáti, 1824., nemes, r. katolikus. Jogot végez. Volt hadfi (1845-1846-ban a 60. gyalogezrednél szolgált), joggyakornok.

1848. jún. 13-tól hadnagy a Pesten szerveződő 1. honvédszászlóaljnál. Szeptembertől részt vesz a Jellai elleni harcokban. Okt. 15 (1)-től a Pécselt alakuló 36. zászlóalj főhadnagya. Alakulatával az eszéki várórséghez osztják be. December végén családi okokra hivatkozva leköszön rangjáról.

1867-1868-ban telekkönyvezető Esztergomban, a helyi honvédegylet tagja.

Források: Közlöny 1848/7. és 128., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 221., Uo.: Hm. Ált. 1848. I 68., 9276. és 1849. 83. és 26257., KAW.: Grundb. 60. LIR. 1841-1850. 30/159., Komárom m. Levélt.: Honvéd törzskönyv 1868.

Babinszky József szül: Kopócsapáti, 1824 körül, r. katolikus. A szabadságharcban az 1. utászzászlóaljnál szolgál a feldunai, illetve VII. hadtestben. Örmester, 1848. dec. 16-tól hadnagy, a világosi fegyverletételnél főhadnagy.

1849. aug. 27-én besorozzák a 17. gyalogezredhez, mellyel az itáltai tartományokba viszik. 1851 október végén leszerelik. Feltehetően azonos személy azzal a B. J.-el, aki 1867-ben írnok volt Csanád vármegyénél.

Források: Közlöny 1849. I., HL.: 1848/49. 51/17., KAW.: Grundb. 17. LIR. 1841-1857. 8/153., Egressy Ákos 160.

Ballagi (1848-ig Bloch) Károly szül. Buj, 1824. ápr. 24., izraelita, 1844-től r. katolikus. Zsidó vándortanító fia. Jogot végez Debrecenben és Pesten. Családi nevelő és nyelvtanár.

1848 őszén beáll a 35. Zrínyi honvédszászlóaljhoz. Perczel drávai hadtestében harcol. 1849. febr. (1)-től hadnagy, márc. 1-én áthelyezik a 44. zászlóaljhoz az I. hadtestbe, Buda ostrománál (május) jobb karját átlövik, a fegyverletételig orvosi kezelés alatt áll.

A szabadságharc után ismét nevelő. 1852-től a kecskeméti, 1856-tól a nagykőrösi

ref. gimnázium tanára, majd a nagykőrösi tanítóképezdén tanít. 1867-ben új. a helyi honvédegylet tagja. 1870-ről Moson és Sopron megye, 1880-tól Borsod megye tanfelügyelője. Meghalt Miskolcon 1888. nov. 21-én.

Életrajz: Vas. Újs. 1888/510., Színyei: Magyar írók I. 436-437. Források: Közlöny 1848/1. és 1849/25., Borovszky: Szabolcs m. 204., Mikár 1870. 70., MOL.: Hm. Ált. 1849. 4137. és 4722.

Beke István (József) szül. Tiszadada, 1818. (más adat szerint Tiszadob, 1820.), református. Gimnáziumot végéz. 1837-től közvitéz, 1840-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848. okt. 19-től őrmester ezredénél a honvédseregben. 1849. jan. 30 (1)-től hadnagy, végül júl. (jún. 22)-től főhadnagy alakulatánál a Központi Mozgó Seregnél, illetve a II. hadtestben. Feltehetően Komáromban tette le a fegyvert.

A szabadságharc után besorozzák a 39. gyalogezredhez. 1867-ben Pest város poroszló-hadnagya. 1870-től méneskari hadnagy, majd főhadnagy a m. kir. honvédségnél, 1877-ben nyugalmazzák. Meghalt Budapesten (?) 1881. ápr. 29-én.

Források: Közlöny 1849/16. és 165., MOL.: Bm. Honv. segély 1868. 945., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 6/85.

Béresy Pál szül. Nyirgyulaj, 1815., református. Gimnáziumot végéz. Volt tizedes (1835-től 1845-ig a 39. gyalogezredben szolgált).

A szabadságharcban előbb nemzetőr főhadnagy. 1849. jan. 16-tól főhadnagy a Szabolcs megyében alakuló önkéntes lovasosztálynál. Alakulatával május-júniusban a felső-magyarországi (IX.) hadtestben szolgált.

Források: Matolai Etele 92. és 102., MOL.: Hm. Ált. 1849. 6950., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 11/28.

Béressy (Béressi) Samu szül: Encsencs, 1824 körül., református. Joggyakornok.

1848 őszétől önkéntes, illetve őrmester a 28. (debreceni) honvédszászlóaljnál. Nov. 15 (1)-től hadnagy, Csanády Pál ezredes pécsi hadmegyeparancsnok segédtszjtje. 1849 januárjában beosztják a 36. zászlóaljba az eszéki várőrséghez. A vár február 13-i feladása után Debrecenbe megy, április végétől a helyi térparancsnokságon szolgált. A világosi fegyverletételnél főhadnagy egy alakulóban lévő zászlóaljnál.

Az 1850-es években törvényszéki hivatalnok Nyírbátorban. 1867-ben és 1890-ben a Debrecen városi Honvédegylet tagja. Ügyvédként hal meg 1894-ben Érsemlyénben.

Források: Közlöny 1848. 159. Mikár 1870. 42. és 1891. 132., Vas. Újs. 1894/34., HL.: 1848-49. 51/17.

Bleyer Ignác szül. Nagykálló, 1819 körül, izraelita. A pápai zsidó iskola tanítója.

1848 nyarán Veszprém megye mozgósított nemzetőrszászlóaljával a Dráva vonalát őrzí. Szeptembertől a Veszprém megyei önkéntes nemzetőrszászlóalj katonája, részt vesz a Jellai elleni harcokban. 1849 januárjától őrmester az alakulatából szervezett 70. zászlóaljban a komáromi várőrségnél. Jún. (máj. 1)-től hadnagy, júl. 22 (16)-től főhadnagy a komáromi várőrség élelmezési szolgálatánál.

A vár feladása után Nagykállóban telepedik le. Később a Forciere Biztosító Társaság főügynöke Pesten. 1890-ben a Buda városi Honvédegylet tagja. Meghalt Budapesten 1901-ben.

Források: Bernstein Béla 1939. 57., 109., Színyei: Komárom 399., Vas. Újs. 1901/11., Mikár 1891. 52., MOL.: Hm. Ált. 1849. 21688.

Bodó Ignác szül. Kemece, 1824 körül. B. Mihály fia. A forradalom kitörésekor kereskedelmi biztos.

1848 tavaszán beáll a Pesten szerveződő 2. honvédszászlóaljhoz. A szabadságharcot a Délvidéken, illetve a péterváradai várórség kötelékében küzd végig. Örmester, dec. 3 (1)-től hadnagy. 1849. szept. 7-én Pétervárad őrségével teszi le a fegyvert.

Az 1850-es években törvényszéki írnok Nyírbogdányban. 1867-ben a Szabolcs megyei Honvédegyelet tagja.

Források: Közlöny 1848. 178., Mikár 1870. 85., HL.: 1848-49. 45/216., MOL.: Hm. Ált. 1849. 4911.

Bódogh László szül. Tiszadob, 1825., református. Szabómesterséget tanul. 1845-től közvitész, 1847-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848 őszén ezredével csatlakozik a honvédsereghez és örmester lesz. Dec. 16-tól hadnagy, 1849. jún. (1)-től főhadnagy a 13. Hunyadi huszárezredben.

1853 januárjában besorozzák régi ezredéhez, 1855-ben elbocsátják. 1867-ben és 1890-ben a Pest városi Honvédegyelet tagja. Utóbbi időpontban Berettyószéplakon él. Uj. halt meg.

Források: Közlöny 1849. 1. és 141., Mikár 1870. 27. és 1891. 43., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 14/191. és 1850-1860. 2/127.

Bognár Antal szül. Nyírbogát, 1819., r. katolikus. B. Ferenc és Lészay Anna fia. Gimnáziumot végéz. 1837-től közvitész, 1843-tól tizedes a 4. Sándor (orosz cár) huszárezredben.

1848. okt. 12-től örmester az első 12 fontos honvéd úteg szekerezskaránál. A világosi fegyverletételi jegyzéken hadnagyként szerepel.

1849. okt. 15-én besorozzák a 2. huszárezredhez. 1856-ban örmesterként, mint rokkantat a nagyszombati katonai menházba helyezik.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1848. 8119., HL.: 1848-49. 51/17., KAW.: Grundb. 4. HR. 1841-1848. 12/102. és 2. HR. 1850-1860. 1/47., Uo.: Trauungsbuch 2. HR. 1851.

Borcsik Salamon Szabolcs megyei illetőségű. 1848. szept. 12-től örmester a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr- novembertől 48. honvédszászlóaljban. 1849. jún. (1)-től hadnagy, szept. 7 (1)-től főhadnagy alakulatánál Komárom feladásáig.

1867-ben özvegye Tornyospálcán él.

Források: Közlöny 1849. 133., Komáromi Lapok 1849. 65., MOL.: Hm. Ált. 1849. 19671., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 3350.

Buday Zsigmond szül. Budaiábrány, 1818., nemes, r. katolikus. Gimnáziumot végéz. Volt önkéntes (1836-tól 1846-ig a 7. huszárezredben szolgált).

1849. márc. (1)-től hadnagy, júl. (16)-től főhadnagy a 17. Bocskai huszárezrednél a felső-magyarországi, illetve IX. hadtestben.

A kiegészítés idején özvegye Görcsönben (Közép-Szolnok m.) él.

Források: Közlöny 1849. 51., MOL.: Hm. Ált. 1849. 11964. és 15985., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 5312., KAW.: Grundb. 7. HR. 1841-1850. 5/174.

nagyvárad **Csajkos Gyula** szül. 1830 körül, apja Szabolcs megyei földbirtokos. Diák.

1848 júniusában beáll a 10. (debreceni) honvédszászlóaljhoz. A Délvidéken, 1849 tavaszán a főhadiszíntéren (a VII. hadtestben) szolgál alakulatával. 1849. máj. 11-től hadnagy a szerveződő 94. zászlóaljnál.

A kiegyezés idején a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. 1872-től megyei főszolgabíró, 1884-től országgyűlési képviselő. Meghalt Újfehértón 1903-ban.

Források: Közlöny 1849. 104., Mikár 1870. 85. és 1891. 282., Vas. Újs. 1903/35., Nemesi évkönyv 1927-1928. 395., Borovszky: Szabolcs m. 514., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062.

Csepely Károly szül. Cserepeskenéz (ma Újkenéz), 1816., református. Gimnáziumot végez. Volt tizedes (1836-tól 1847-ig a 34. gyalogezredben szolgált).

1848 júniusában őrmester lesz a Debrecenben alakuló 10. honvédszászlóaljnál. Okt. 6 (1)-től hadnagy, dec. 16-tól főhadnagy Délvidéken küzdő alakulatánál. Később ismeretlen okból hadbíróügyi eljárás folyik ellene.

Források: Közlöny 1848. 121., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062., HL.: 1848-49. 34. könyv (10. honv. zlj.), KAW.: Grundb. 34. LIR. 1841-1850. 13/149.

Egyessy (1848-ig **Einczig**, 1848/49-ben **Egyessi**) **Vince** szül. Kisvárda, 1816., r. katolikus. Kereskedő és szabómester Kassán. Nős, felesége Fraenkl Johanna.

1849. márc. 25-től szabómester az Országos Ruházati Bizottmánynál Nagyváradon, majd Pesten. Jún. 18-án kérésére elbocsátják. Július közepétől hadnagyként (?) a kolozsvári katonai ruházati bizottmánynál szolgált.

Az 1850-es években vendégfogadós Kassán. 1867-1868-ban volt felszerelési tisztként a Pesti városi Honvédegylet tagja. Meghalt Budapesten 1887. okt. 27-én.

Források: Közlöny 1848. 74., Vas. Újs. 1887/45., Mikár 1870. 184., MOL.: Hm. Ált. 1849. 7843. és 22267.

Erős Béla szül. Piricse, 1829., nemes, r. katolikus. 1843-tól hadfi a 34. gyalogezrednél – katonaiskolára kerül –, 1846-ban beosztják a 6. Württemberg huszárezredhez. 1847-től hadnagy.

1848. szept. 7. a magyar hadügyminisztérium főhadnaggyá lépteti elő. Részt vesz a schwechati csatában (okt. 30.). 1848/49 fordulóján megbetegszik, Debrecenbe kerül. Máj. 4-én ezrede Erdélyben küzdő osztályához osztják be. Júl. 22-én Stein ezredes Marosportusról jelenti, még mindig nem vonult be, ezért rangfőosztását javasolja.

Források: MOL. Hm. Ált. 1848. 3188., 5319. 1849. 3479., 12749 és 27031., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 15/154.

Fekete Pál szül. Nyírlugos, 1820. Gimnáziumot végez. 1839-től közvitész, 1841-től őrzető, 1842-től tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a délvidéki szerb felkelők ellen harcol, ősszel ezredével besorol a honvédseregbe. 1849. jan. 20 (16)-tól hadnagy a 60. zászlóaljnál a II. hadtestben. Május végén áthelyezik a szerveződő 97. zászlóaljhoz. Világosnál teszi le a fegyvert (aug. 13.).

1849. aug. 27-én Aradon besorozzák a 18. gyalogezredhez. 1851 áprilisában elbocsátják.

Források: Közlöny 1849. 133., HL.: 1848-49. 9/288. és 51/17., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-48. 9/388. és 18. LIR. 1851-60. 8/12.

Gáspár Lőrinc (Ferenc) szül. Nádudvar 1796. vagy 1797., izraelita. 1813-tól közvitész, 1819-től örvezető, 1820-tól tizedes, 1833-tól szakaszvezető, 1848. ápr. 12-től őrmester a 39. Don Miguel gyalogezredben.

Júliustól a szerb felkelők ellen küzd. Ősszel csatlakoznak a honvédsereghez. Dec. 14 (16)-tól hadnagy a 36. zászlóaljnál Eszéken. A vár feladásáig (1849. febr. 13.) szolgál.

1849 szeptemberében besorozzák régi ezredéhez. Meghalt Teresienstadtban (Cseho.) 1850. aug. 4-én.

Források: Közlöny 1848. 48., 189. és 1849. 1., MOL.: Hm. Ált. 1849. 26257., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-48. 1/48. és 1849-1857. 3/122.

Grósz Ignác szül. 1826 körül, izraelita.

1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, illetve 48. honvédszászlóalj katonája. Buda bevételénél a katonai érdemjel 3. osztályával tüntetik ki. Őrmester. 1849. szept. 7 (1)-től hadnagy alakulatánál Komárom várának feladásáig. 1852-ben Nagykállón él.

Források: Komáromi Lapok 1849. 65., HL.: Nagyváradi hadb. 101. csomó (Apagyti százados peranyaga.)

Harsányi Miklós szül. Nádudvar, 1825 körül, református. Uradalmi gazdatiszt.

1848 őszén beáll a 43. (Szabolcs megyei) honvédszászlóaljhoz. Részt vesz a felsőtiszai harcokban. Őrmester, 1849. márc. 8 (1)-től hadnagy.

1849 szeptemberében Nagyszébenben besorozzák az 52. gyalogezredhez. 1857 júniusában tizedesként szerel le. A kiegyezés idején és 1890-ben a Debrecen városi Honvédegylet tagja, Nádudvaron él.

Források: Közlöny 1849-50., Mikár 1870. 84. és 1891. 132., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062., KAW.: Grundb. 52. LIR. Trennung 1857. 23/128.

Hegedűs István szül. 1826 körül, Szabolcs megyei birtokos.

1848 májusában Nagykállóban honvéd önkéntes lesz, a 10. zászlóaljhoz osztják be. Tizedes, 1849. jan. (1)-től hadnagy alakulatánál. A jún. 13-i csornai csatában tanúsított bátorságáért megkapja a katonai érdemjel 3. osztályát. Állítása szerint végül főhadnagy lett alakulatánál a Kmety-hadosztályban.

A kiegyezés idején Ugocsa megye csendbiztosa, a megyei honvédegylet tagja.

Források: Közlöny 1849. 38. és 137., Mikár 1870. 100., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 106 2., Uo.: Bm. Honv. segély 1868., 4004.

Himfy Farkas szül. Gyüre, 1827 körül, r. katolikus. Ügyvéd.

1848 júniusától a Torontál megyei nemzetőrség hadnagya, részt vesz a szerb felkelők elleni harcokban. Szeptember közepétől a Torontál megyei önkéntes nemzetőr-, 1849. febr. (1)-től az előbbiből alakult 72. honvédszászlóalj hadnagya. Alakulatával februárban az erdélyi hadszínterre vezénylik, ápr. 20 (8)-től főhadnagy.

Források: Közlöny 1849. 65. és 87., MOL.: Hm. Ált. 1849. 2688.

hrabovai Hrabovszky Róbert szül. 1824 körül. Ügyvéd.

1848. szept. 12-től a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, novembertől a 48. honvédszászlóalj főhadnagya. 1849 júniusában kolerában megbetegszik, a szabadságharc végéig már nem teljesít szolgálatot.

1867-ben és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja, az utóbbi időpontban Kisvárdán él. Ügyvéd, uradalmi ügyész, a kisvárdai takarékpénztár elnöke. Meghalt Kisvárdán 1897-ben.

Források: Közlöny 1848. 155., 1849. 62. és 65., Mikár 1870. 84. és 1891. 282., Vas. Újs. 1897/23.

Hunyady Sándor szül. 1809 körül, nemes. Jogot végez. Sárospatakon. Alispáni írnok, majd táblabíró Szabolcs megyében.

1849. jan. 16-tól a Szabolcs megyei önkéntes lovasosztály őrmestere. Márciustól hadnagya. 1849 nyarán osztályát beosztják az 5. huszárezredbe, ő azonban lábtörése miatt itt már nem szolgál. (Júl. 14-én Szegeden tartózkodik.)

A kiegészítés idején elmebeteg rokkantként Nagykállóban él.

Források: Mikár 1870. 85., MOL.: Hm. Ált. 1849. 6950. és 19060., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 6325.

Hunyady Zsigmond szül. Nyirmada (?) 1826 körül, református. H. Ferenc honvédőrnagy öccse. Ügyvéd és földbirtokos.

1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, novembertől a 48. honvédszászlóalj hadnagya. 1849 január elején megbetegszik, a hó végén kérésére elbocsátják a honvédseregtől.

A kiegészítés idején a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Gazdálkodóként hal meg 1879-ben.

Források: Közlöny 1848. 155., Mikár 1870. 85., Vas. Újs. 1880/22., Kempelen Béla V. 145., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062. Uo.: Hm. Ált. 1849. 1608.

Igaz György szül. Tiszadada, 1824., nemes, református. Ügyvéd.

1848. szept. 12-től hadnagya a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, novembertől a 48. honvédszászlóaljnál. Később áthelyezik a 25. zászlóaljhoz. Máj. 23 (1)-től főhadnagya ui. Valószínűleg a komáromi várőrséggel fejezi be a szabadságharcot.

1850. febr. 9-én besorozzák a 8. gyalogezredhez. 1853 májusában ötszáz forint váltságdíj ellenében elbocsátják. 1867-ben és 1896-ban a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Ügyvédként hal meg 1900 körül Nagykállóban.

Források: Közlöny 1848. 155., 1849. 115., Mikár 1870. 84. és 1891. 282., Borovszky: Szatmár m. 586., KAW.: Grundb. 58. LIR. 1861-1857. 24/165.

Igaz Sámuel szül. 1827 körül. Szabolcs megyei birtokos. 1848 júniusától önkéntes a 10. honvédszászlóaljban. Később őrmester, 1849. szept. 7 (19-től hadnagya a 48. zászlóaljnál.

Források: Komáromi lapok 1849. 65., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062.

Iván József szül. Nádudvar, 1819., r. katolikus. 1838-tól közvitész, 1841-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848 őszén ezredével csatlakozik a honvédsereghez. Őrmester, 1849. jún. 24 (máj. 18)-tól hadnagy a 16. Károlyi huszárezred Erdélyben harcoló osztályánál.

Források: Közlöny 1849-142., Nagy: Háromszék LXII., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-1848. 1/197.

Jakabfy (1848-ig **Jakab Samu** szül. Apagy, 1816., izraelita. A forradalom kitörésekor tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, ősszel ezrede 1. zászlóaljával csatlakozik a honvédsereghez. 1849. jan. 23-án Bodrogkeresztúrnál fogságba esik, de visszaszökik a honvédsereghez. Május-júniusban őrmester a pesti katonai szállítóháznál. Aug. 29 (16)-tól foglár a komáromi várórség (VIII.) hadtest Zichy-hadosztályánál. Végül szept. 15 (1)-tól hadnagy a 204. zászlóaljban.

Források: Komáromi Lapok 1849-65., Szinyei: Komárom 320., MOL.: Hm. Ált. 1849. 20502., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-48. 37/1.

szolnoki és magyardellői Jármay Bernát szül. 1824 körül. Szabolcs megyei birtokos. 1848 júniusától önkéntes, majd tizedes a 10. (debreceni) honvédzászlóaljnál. 1849. máj. 11 (15)-tól hadnagy a szerveződő 94. zászlóaljban.

Források: Közlöny 1849. 104., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062., Borovszky: Szabolcs m. 521.

szolnoki és magyardellői Jármay Ferenc szül. 1831 körül. Diák Sárospatakon. A szabadságharcban közvitéz, őrmester, végül 1849. júl. 7 (1)-tól hadnagy a 48. honvédzászlóaljban.

1867-ben és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegyelet tagja, az utóbbi időpontban Abapusztán él. Szabolcs megye törvényhatósági tagjaként hal meg 1904-ben Komorón.

Források: Mikár 1870. 95. és 1891. 282., Vas. Újs. 1904/42., Borovszky: Szabolcs m. 521., MOL.: Hm. Aradi nem ikt. ir.

szolnoki és magyardellői Jármay János szül. 1827 körül. Joggyakornok és földbirtokos Szabolcs megyében. 1848. szept. 12-től hadnagy a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, majd a 48. honvédzászlóaljban. 1849. jún. 16 (1)-tól főhadnagy ui. A kiegészítés idején a Szabolcs megyei Honvédegyelet tagja.

Források: Közlöny 1849. 165., Borovszky: Szabolcs m. 521., MOL.: Hm. Ált. 1849. 18935., 19631. és 21057.

szolnoki és magyardellői Jármay Sándor szül. 1849. máj. 22-én. A 48. honvédzászlóalj tizedeseként Buda ostromáért megkapja a katonai érdemjel 3. osztályát. Júl. 25 (máj. 19)-tól hadnagy a 93. zászlóaljban a temesvári ostrom-seregnél (V. hadtest).

Források: Közlöny 1849. 165., Borovszky: Szabolcs m. 521., MOL.: Hm. Ált. 1849. 18935., 19671. és 21057.

Juhász Sámuel szül. Nyíregyháza, 1812., evangélikus. Volt őrmester (1831-től 1843-ig a 10. huszárezredben szolgált).

1848 júniusától a debreceni 10. honvédszászlóalj katonája, illetve őrmestere. 1849. máj. 12 (1)-től hadnagy és számvevő tiszt a 26. (Heves megyei) zászlóaljnál az I. hadtestben. E beosztásában – állítólag – végül főhadnagy.

Meghalt 1860. nov. 1-én. Özvegye 1867-ben Vácott él.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1849. 15739., Uo.: Bm. Honv. segély 1868. 5316., KAW.: Grundb. 10. HR. 1841-1850. 3/33.

Jurányi Hugó szül. 1831 körül, evangélikus. Diák.

1849. jún. 18 (ápr. 10)-től hadnagy a Szabolcs megyében alakuló védzászlóaljnál. Augusztus elején alakulata – mely időközben a 139. honvédszászlóalj lett – egyik századával a munkácsi várőrségnél szolgál.

A kiegyezés idején a Szabolcs megyei Honvédegyelet tagja. Nyiregyháza főjegyzőjeként hal meg 1874. ápr. 24-én.

Források: Közlöny 1849. 136., Mikár 1870. 85., Vas. Újs. 1874/18., HL.: 1848-49. 42/217.

nagykállói Kállay Adolf szül. 1828 körül, r. katolikus. K. Rudolf földbirtokos és Csuha Amália fia. Joggyakornok.

1848. júl. 25-től honvéd hadnagy, Szabolcs megye Eötvös György őrnagy vezette nemzetőrzászlóaljának segédtisztje. 1849. jún. 23-án leköszön.

1867-ben Szabolcs megye másodalispánjává választják. Később ítélőtáblai bíró. Meghalt Budapesten 1905-ben.

Források: Közlöny 1848. 66. és 1849. 143., Vas. Újs. 1905/19., Borovszky: Szabolcs m. 492., Magyar Nemzetségi Zsebkönyv I. 316.

nagykállói Kállay Imre szül. Oros (Orosz), 1824. nov. 6., r. katolikus. Apja kisbirtokos. Gimnáziumot végez. Volt önkéntes (1843-ban a 3. huszárezrednél szolgált), gazdálkodó.

1848 tavaszától a 9. (kassai) honvédszászlóalj katonája. 1848 nyarán és a téli hadjárat idején a Délvidéken, a tavaszi hadjáratban a főhadszíntéren (a III. hadtestben) küzd alakulatával. 1849. máj. 11 (15)-től hadnagy a 92. zászlóaljnál. A nyári hadjáratban alakulatával a Tiszai hadseregben szolgál.

1850. aug. 1-én besorozzák az 55. gyalogezredhez, 1855 januárjában rokkantként elbocsátják.

Források: Közlöny 1849. 104., Magyar Nemzetségi Zsebkönyv I. 310., MOL.: Hm. Ált. 1849. 7358. és 11189., KAW.: Grundb. 3. HR. 1841-1848. 13/17. és 55. LIR. Trennung 1857. 27/187.

nagykállói Kállay Pál szül. Nyírbéltek (?), 1827., r. katolikus. K. Ferenc honvédszázados öccse. Joggyakornok.

1848. nov. 10 (okt. 1)-től hadnagy a 48. honvédszászlóaljnál. (Feltehetően a zászlóalj elődjénél, a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóaljnál szolgált addig.) 1849 január végén leköszön és kilép a honvédseregből.

A kiegyezés után Szabolcs megye aljegyzője, a megyei honvédegyelet tagja. Meghalt 1886-ban.

Források: Közlöny 1848. 155., Mikár 1870. 85., Magyar Nemzetségi Zsebkönyv I. 314., MOL.: Hm. Ált. 1849. 4263.

Katona József szül. Tetétlen, 1828., református. Örmester, 1849. márc. 15 (febr. 16)-tól hadnagy a 39. Don Miguel gyalogezred 1. zászlóaljánál a II. hadtestben. (Ez később a 114. honvédszászlóalj lett és Komáromban tette le a fegyvert.) 1850. dec. 14-én Debrecenben besorozzák a császári hadsereg újjáalakuló 39. gyalogezredhez. 1859-ben leszerelik.

Források: HL.: 1848-49. 9/388., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1857-1860. 3/131.

Kéla Sándor szül. Nyírlugos, 1817., g. keleti vallású. Gimnáziumot végez. Volt tizedes (1837-től 1845-ig a 32. gyalogezredben szolgált.).

1848 őszén a Zemplén megyei önkéntes nemzetőrszászlóalj főhadnagya, részt vesz a Jellai elleni harcokban. 1849. márc. 9-től örmester, márc. 26 (16)-tól hadnagy a 20. honvédszászlóaljnál a máramarosi tartalék hadosztályban.

1867-ben és 1890-ben a Máramaros megyei Honvédegylet tagja, az utóbbi időpontban nyugalmazott megyei írnok.

Források: Közlöny 1849. 65., Mikár 1870. 67. és 1891. 219., MOL.: Hm. Ált. 1849. 5623. és 19832., KAW.: Grundb. 32. LIR. 1841-1850. 14/8.

fületintzi és lóki Keltz István szül. Kótaj, 1832. ápr. 21., r. katolikus. K. Zsigmond megyei alispán fia. Ötödéves gimnazista Kassán. (Korábban a nagyváradi katonai nevelőintézetben tanult.)

1848 őszén beáll a Szabolcs megyében alakuló 43. honvédszászlóaljhoz. Örmester ui., 1849. máj. 29 (16)-tól hadnagy a 91. (Bereg megyei) zászlóaljban. Állítása szerint végül főhadnagy lett ui. a Kazinczy-hadosztályban.

1850 júliusában beáll a császári hadseregbe, 1859-ben dzsidás tizedesként szerel le. A kiegyezés idején a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. 1869-től főhadnagy, 1872-től százados a m. kir. honvédségnél, 1876-ban elbocsátják. Belügyminisztériumi hivatalnokként hal meg 1896-ban Budapesten.

Források: Közlöny 1849. 120., Mikár 1870. 85. és 1891. 282., Vas. Újs. 1896/43., HL.: Tisztí akvi lapok 9639., KAW.: 9. ULR. 1851-1860. 7/9.

galambosi Kiss József szül. Földes, 1825. szept. 21. K. Mihály tanító, majd Debrecen városi pénztárnok és Sápy Ágnes fia. A debreceni ref. kollégiumban végzett. 1847-től segédjegyző Nagyváradon.

1848. nov. 4-én beáll a helyben szerveződő 55. honvédszászlóaljhoz. Az erdélyi harcok során tizedes, 1849. febr. 16-án hadnagy lesz alakulatánál. Júl. 20-án a cári csapatok a Havasalföldre szorítják alakulatával, leteszik a fegyvert a törökök előtt.

1850-ben renegál és belép a török hadseregbe, ahol őrnagyi rangig emelkedik (Ali effendi). 1859-ben őrnagy és zászlóaljparancsnok az olaszországi magyar légióánál. Később Garibaldi alatt, majd 1861-től alezredesként az olasz királyi hadseregben szolgál. 1868-ban hazatér. A Ferenc-csatorna Részvénytársaság igazgatója lesz. Meghalt 1898. jún. 4-én Budapesten.

Életrajz: Kemény János: Kiss József levelei 1847-1849. (Had tört. Közlemények 1991/3.) Források: Közlöny 1849. 63., Vas. Újs. 1898/24., MOL.: Hm. Ált. 1849. 18701.

Klein (később **Kisfalvi**) **Jakab** szül. Kisvárda, 1822., izraelita. 1841-től közkövész, 1845-től örvetető, 1848. ápr. 7-től tizedes a 60. Wasa (herceg) gyalogezredben.

1848 szeptemberében átlép a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóaljhoz. Novembertől őrmester, 1849. jún. (1)-től hadnagy a 48. honvédszászlóaljnál. (Kitünt Buda bevételénél.)

1867–1868-ban a Bereg megyei Honvédegylet tagja.

Források: Közlöny 1849. 133., Bernstein Béla 1939. 98., Mikár 1870. 15., KAW.: Grundb. 60. LIR. 1841–1850. 25/131.

Kondor János szül. Bököny, 1821. (más adat szerint 1818.), g. katolikus. 1839-től közvitéz, 1841-től örvezető, 1843-tól tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, októberben ezrede 3. zászlóaljával csatlakozik a honvédsereghez. 1849. febr. 26-tól őrmester, júl (1)-től hadnagy alakulatánál, ill. az abból szervezett 116. honvédszászlóaljnál az I. hadtestben.

1849. dec. 11-én besorozzák az 59. gyalogezredhez. 1855 december végén elbocsátják.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1849. 31541., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 17/74. és 59. LIR. 1851-1857. 26/103.

Kovács Sándor szül. Szabolcs (?). 1829 körül. Diák. 1848 szeptembertől a debreceni önkéntes nemzetőr csapat („verespántlikások”) katonája, részt vesz az Arad körüli harcokban. 1849. máj. 13 (ápr. 1)-től hadnagy a (második) 7. honvédszászlóaljnál a bácskai hadtestben, majd a péterváradai várőrségnél a vár feladásáig.

1867-ben és 1890-ben a Debrecen városi Honvédegylet tagja. Feltehetően azonos személy K. S. főügyésszel, aki 1892-ben Debrecenben hunyt el.

Források: Közlöny 1849. 106., Mikár 1870. 42. és 1892. 133., Vas. Újs. 1892/34., MOL.: Hm. Ált. 1849. 27006., HL.: 1848-49. 45/216.

Kővér István szül. 1828 körül. Szabolcs megyei birtokos. 1848 júniusában honvéd önkéntes lesz. Később őrmester, 1849. szept. 7 (1)-től hadnagy a 48. honvédszászlóaljnál.

Források: Komáromi Lapok 1849. 65., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062.

Kriston Menyhért szül: Kemece, 1831., református. 1848. ápr. 4-től hadfi a 34. Vilmos (porosz herceg) gyalogezredben.

1848. okt. 19 (16)-től hadnagy ezrede 2. zászlóaljánál a feldunai hadtestben. Dec. 28-án Bábolnánál fogságba esik.

1849. ápr. 17-én besorozzák a császári hadseregben újjáalakuló 34. gyalogezredhez. (1850-ben ui. szolgál.)

Források: MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 6663., Uo.: Hm. Ált. 1848. 9276. KAW.: Grundb. 34. LIR. 1051-1857. 7/186.

margitfalvi Margitay Gyula szül: Újfehértó, 1831. febr. 15., református, 1849. jún. 18 (ápr. 10)-től a Szabolcs megyei védzászlóalj, majd – feltehetően – az abból szerveződő 139. honvédszászlóalj hadnagya.

1867-ben és 1890-ben volt főhadnagyként a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Az utóbbi időpontban szülőhelyén gazdálkodik. 1884-től egy ideig Hajdúböszörmény országgyűlési képviselője függetlenségi programmal. Meghalt Újfehértón 1893-ban.

Életrajz: Színnyei: Magyar írók VIII. 559-560. Források: Közlöny 1849. 139., Mikár 1870. 85. és 1891. 282., Tört. Lapok 1893/8., Borovszky: Szabolcs m. 525.

margitfalvi Margitay Lajos szül. Újfehértó 1823 körül, református. Újfehértói és számsoni birtokán gazdálkodik.

1848. nov. 10 (okt. 1)-től hadnagy a 48. honvédszászlóaljnál. (Előbb feltehetően ui. szolgált.) 1849. jún. 29 (1)-től főhadnagy zászlóaljánál.

A szabadságharc után ismét birtokán gazdálkodik. A kiegyezés idején a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Meghalt Újfehértón 1886-ban.

Források: Közlöny 1848. 155. és 1849. 154., Mikár 1870. 85., Vas. Újs. 1886/24., Borovszky: Szabolcs m. 525., MOL.: Hm. Ált. 1849. 1447. és 20936.

Mezei József szül. Kisléta, 1823. máj. 11. Apja uradalmi gazdatiszt. Mérnök-tanfolyamot végez. 1846-tól mérnök.

1848 őszén beáll a Nagybányán szerveződő nemzetőri tűzér úteghez, novemberben részt vesz Katona Miklós őrnagy erdélyi hadjáratában. Később tűzmester. 1849. márc. 21-től hadnagy az erdélyi honvédsereg tűzérségénél. Zsibónál teszi le a fegyvert (aug. 24.).

A szabadságharc után író és festő Nagybányán, 1858-tól Munkácson, 1864-től Budán, 1877-től Promontoron él. 1863-ban megvakul. A kiegyezés után a Pest városi Honvédegylet tagja. Meghalt Promontoron (Budafok) 1882. szept. 8-án.

Életrajz: Színnyei: Magyar írók VIII. 1198-1231. Források: Nagy: Háromszék XXXIX., Vas. Újs. 1882/38., Mikár 1870. 147., MOL.: Bm. Honv. segély 1867-1107.

Mikes-Nagy Dániel szül. Tiszabercel, 1806 körül, református. Volt őrmester (1825-től 1845-ig a 39. gyalog- és az 5. huszárezredben szolgált). Debrecenben él.

1848 júniusában önkéntes, illetve őrmester lesz a 10. honvédszászlóaljnál. Részt vesz a délvidéki harcokban, okt. 6 (1)-től hadnagy. 1849. febr. 2-től és június közepén „rágalmazás bűnténye” miatt hadbírósnál vizsgálat folyik ellene Szegeden. Neve szerepel a világosi fegyverletételi jegyzéken.

Nyugalmazott uradalmi számtartóként hal meg 1890-ben a Küküllő megyei Dicsőszentmártonban.

Források: Közlöny 1848. 121., Vas. Újs. 1891/40., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062. és 1248., Uo.: Hm. Ált. 1849. 4272. és 18286., KAW.: 5. HR. 1841-1850. 7/27.

Molnár Ágoston szül. 1808. Szabolcs megyei birtokos. Nős, felesége Libera Gizella. 1849. jún. 18 (ápr. 10)-től a Szabolcs megyei védzászlóalj, majd a 139. honvédszászlóalj (?) főhadnagya.

1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Meghalt Leveleken 1890. szept. 16-án.

Források: Közlöny 1849. 139., Mikár 1891. 282., Vas. Újs. 1890/38.

Móré József szül. Gyüre, 1810., nemes, református. M. László és Böszörményi Ágnes fia. 1828-tól önkéntes, 1840-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben. 1840-től nős, felesége Wach, Salomea.

1848 őszén ezredével csatlakozik a honvédsereghez és őrmester lesz. 1849. júl.

(jún. 16)-tól hadnagy, aug. 26 (16)-tól főhadnagy alakulatánál a II. hadtestben Komárom feladásáig.

1857-ben Debrecenben besorozzák régi ezredéhez, 1860-ban elbocsátják. A kiegyezés idején a Bihar megyei Honvédegylet tagja. 1879-ben felveszik a budapesti honvéd menházba. Meghalt ui. 1880. dec. 27-én.

Források: Közlöny 1849. 165., Komáromi Lapok 1849. 64., Mikár 1870. 18., HL.: Honv. menház akvi. II. 154., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-48. 4/148. és 1850-1860. 8/162., Uo.: Trauungsbuch 6. HR. 1840.

Nagy József Pál szül. Bakta (ma Baktalórántháza), 1809., református. N. József udvarbíró és Sebő Julianna fia. Asztalosmesterséget tanul. 1827-től közvitész, 1839-től tizedes a 9. Miklós (cár) huszárezredben. 1848. febr. 15-től nős, felesége Fitzke Anna.

Ősszel ezredével csatlakozik a honvédsereghez és őrmester lesz. Dec. 21-től hadnagy, a világosi fegyverletételnél főhadnagy alakulatánál. A szabadságharcot a feldunai (VII.) hadtest kötelékében küzdötte végig.

1849. szept. 3-án besorozzák az 1. huszárezredhez. 1850-től hadnagy, 1854-től főhadnagy, 1855-ben nyugalmazzák. Meghalt Kistapolcsányban (Bars m.) 1870. ápr. 3-án.

Források: Közlöny 1849. 36., HL.: 1848-49. 51/17., KAW.: Grundb. 9. HR. 1841-1848. 2/75. és 1. HR. 1850-1860. 4/41., Uo.: Trauungsbuch 9. HR. 1848.

rápolti Nagy Károly szül. Gyulaháza, 1818. vagy 1819., r. katolikus. Gimnáziumot végez. 1836-tól közvitész, 1847-től tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol. Ősszel átszökk a Békés megyei önkéntes nemzetőrscapathoz. 1849. febr. 1-től őrmester, júl. (16)-tól hadnagy az 59. honvédzászlóaljban az aradi- illetve temesvári ostromseregnél (V. hadtest). Aug. 4-én kiténik Temesvár ostrománál.

1850 augusztusában besorozzák régi ezredéhez. 1851-ben elbocsátják. A kiegyezés idején és 1890-ben a Debrecen városi Honvédegylet tagja. A debreceni kórház nyug. gondnokaként hal meg 1896. febr. 21-én Debrecenben.

Források: Mikár 1870. 42. és 1891. 133., Tört. Lapok 1896/5-6., MOL.: Hm. Ált. 1849.25116., HL.: 1848-49. 42/14. és 85., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 5/89. és 1849-1857. 34/163.

Naményi Antal szül. Újfehértó, 1816. (1818.?), nemes, református. Gimnáziumot végez. Volt önkéntes (1835-től 1837-ig a 39. gyalogezredben szolgált), uradalmi erdőhivatalnok.

1849 februárjában beáll a Nagyváradon szerveződő 1. honvéd vadászrezredhez. Fővadász (őrmester) ut., máj. 30 (jún. 1)-tól hadnagy a Debrecenben alakuló olasz légiónál. Júl. 24 (1)-tól főhadnagy a 3. vadászrezred 10. századánál Erdélyben (Erzsébetvároson).

1867-1868-ban a Pest megyei Levéltár írnoka, a honvédegylet tagja. 1886-ban Budapesten hunyt el.

Források: Közlöny 1849. 120. és 160., Mikár 1870. 26., Vas. Újs. 1886/39., MOL.: Hm. Ált. 1849. 17433., Uo.: Bem. Honv. segély 1868. 3260., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1820-1840. 36/74.

Nasztray András szül. Tiszacsege, 1788., református. 1809-től közvitész, 1817-től tizedes, 1835-től őrmester a 6. Württemberg huszárezrednél. (Részt vett a napóleoni háborúkban.)

1848 októberében ezredével csatlakozik a honvédsereghez. Nov. 7. (1)-től hadnagy, 1849. ápr. (16)-tól főhadnagy ezrede tartalék (kiképző) századánál. (Június elején ezzel Rakamazon állomásozik.)

Források: Közlöny 1849. 82., MOL.: Hm. Ált. 1848. 9538., 1849. 12004. és 22393., KAW. Grundb. 6. HR. 1841–1848. 2/25.

csicseri Ormos Miklós szül. Tiszabercel, 1826. jan. 2., református. O. József birtokos és Kövér Zsuzsa fia. Sárospatakon tanul.

1848 novemberében beáll a Szabolcs megyében alakuló 43. honvédtáborhoz. Őrmester, 1849. jan. (16)-tól hadnagy alakulatánál a felső-tiszai hadtestben.

Források: Közlöny 1849. 10., Nemesi évkönyv 1927–1928. 252., MOL.: Dembinski-gyűjt. 4. kötet N° 192.

Orosz Mihály szül. Napkor, 1823., nemes, református. 1843-tól közvitész, 1847-től tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, ősszel ezredével besorol a honvédseregbe. 1849. ápr. 16-tól őrmester a három századnyi Bocskai önkéntes csapatban az Asbóth-hadosztályban, majd a II. hadtestnél. Júl. 7 (1)-től hadnagy a csapatból szervezett (második) 52. honvédtáborban a vár feladásáig.

1853-ban Debrecenben besorozzák régi ezredéhez. 1859-ben elbocsátják. 1867-ben özvegye Nyiregyházán él.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1849. 20878., Uo.: Aradi nem ikt. ir., Uo: Bm. Honv. segély 1868. 3350., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841–1848. 28/65. és 1849–1857. 55/140.

pécsújfalusi Péchy Elek szül. Nagymada (Nyírmada), 1831. ápr. 11. P. László Szabolcs megyei alispán és Gulácsy Amália fia. Joghallgató Sárospatakon.

1848. dec. 14 (16)-tól hadnagy a 43. honvédtáborban, részt vesz a felső-tiszai harcokban. 1849 februárjától a nagykállói katonai kórház parancsnoka. Júl. 21 (16)-tól főhadnagy a tartalék hadtestnél (Szegeden) szerveződő 133. zászlóaljban.

Később gazdálkodó. Meghalt 1869. nov. 2-án.

Források: Közlöny 1848. 189., 1849. 146. és 157., Kempelen Béla VIII. 237., MOL.: Hm. Ált. 1849. 7963.

Pozner Elek szül. Komoró, 1830. szept. 6., r. katolikus. P. Antal kir. táblai ülnök és Majos Anna fia. Gimnáziumot végez Nagyváradon. 1848. febr. 3-án beáll a 3. Ferdinánd huszárezredhez.

Júliustól részt vesz a délvidéki harcokban, októberben ezredével csatlakozik a honvédsereghez és tizedes lesz. 1849. jan. 17 (16)-tól hadnagy. Május közepén át helyezik a 18. Attila huszárezred Komáromban szerveződő osztályához. Jún. (18)-tól főhadnagy, július közepén osztályával beosztják a Tiszai hadsereghez.

1849. dec. 17-én besorozzák a császári hadseregben újjáalakuló 3. huszárezredhez. 1855 végén hadnagyként szerel le. 1861-ben és 1867-ben Fejér megye esküdt-

jévé választják. 1869-től főhadnagy a m. kir. honvédségnél, 1874-ben megfosztják rangjától.

Források: Közlöny 1849. 4., 6. és 143., HL.: Tiszti akvi. lapok 37600., MOL.: Hm. Ált. 1849. 629. és 12498., Uo.: Bm. Honv. segély 1848. 4824., KAW.: Grundb. 3. HR. 1841-1848. 17/67.

Pozsgay (Posgay) Ferenc szül. Ramocsaháza (más adat szerint Újfehértó), 1817., nemes, református. Gimnáziumot végez. 1834-től közvitéz, 1836-tól őrzetető a 32. gyalogezredben. 1844-ben lefokozzák.

1848 szeptemberében átlép a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrzászlóaljhoz. Örmester, 1849. jún. (1)-től hadnagy az előbbiből alakult 48. honvédszászlóaljnál.

1851 januárjában besorozzák régi ezredéhez, és júniusban elbocsátják. 1852-ben csendbiztos Nyírbátorban.

Források: Közlöny 1849. 133., HL.: Nagyváradí hadb. 101. csomó 33., MOL.: Hm. Ált. 1849. 19671., KAW.: Grundb. 32. LIR. 1841-1850. 11/146.

Propper Lipót szül. Nagykálló, 1829., izraelita. P. Márton fia. Kereskedő. 1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, majd 48. honvédszászlóalj katonája. Örmester, 1849. jún. (1)-től hadnagy. Fogságba esik.

1849. aug. 26-án besorozzák a 10. gyalogezredhez. 1851 novemberében ötszáz forintért kiváltja magát. Később Debrecenben él. 1867-ben a Szabolcs megyei honvédegyelet tagja. A kisvárdai kereskedelmi- és iparkamara igazgatójaként és Szabolcs megye törvényhatóságának tagjaként hal meg 1890-ben Kisvárdán.

Források: Közlöny 1849. 133., Bernstein 1939. 96., Mikár 1870. 85., Vas. Újs. 1891/12., KAW.: Grundb. 10. LIR. 1850-57. 39/24.

Propper Mór szül. Nagykálló, 1828 körül, izraelita. Az előbbi testvére. 1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr- novembertől 48. honvédszászlóaljban szolgál. Örmester, 1849. jún. 29. (1)-től hadnagy. A komáromi várból történ aug. 3-1 kitéréskor megsebesül.

Az 1850-es években Pályin (Szatmár m.) él. 1890-ben a Debrecen városi honvédegyelet tagja, később elnöke. Meghalt Debrecenben 1905-ben.

Források: Közlöny 1849. 154., Bernstein 1939. 96.m, Mikár 1890. 133., Vas. Újs. 1905/15., MOL.: Hm. Ált. 1849. 20936., HL.: Nagyváradí hadb. 101. csomó (Apagyí százados pere).

Révész József szül. Nyírgyulaj, 1819., r. katolikus. A 39. gyalogezred katonai nevelőintézetében végez., 1838-tól közvitéz, 1841-től tizedes. 1848: ápr. 16-tól örmester az említett ezredben.

Júliustól a szerb felkelők ellen harcol, októberben ezrede 3. zászlóaljával csatlakozik a honvédsereghez. 1849. jan. 18 (16)-től hadnagy, majd főhadnagy alakulatánál az I. hadtestben. Május végén áthelyezik a szerveződő 95. zászlóaljhoz. Később ezzel a Tiszai hadseregben szolgál.

1849. aug. 30-án Szegeden besorozzák a 19. gyalogezredhez. 1853 februárjában elbocsátják.

Források: Közlöny 1849. 133. MOL.: Hm. Ált. 1849. 184., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-18948. 14/129. és 29. LIR. 1851-1860. 13/134.

Schaller Antal szül. Kiszvárd (Tiszafüred?), 1822., r. katolikus. Előbb kereskedő. 1839-től közvitész, 1842-től tizedes, 1847-től szakaszvezető a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán ezrede 2. zászlóaljával részt vesz a Pétervárad körüli harcokban, szeptemberben őrmester lesz. Októberben alakulatával csatlakozik a honvédsereghez. Dec. 3-án altiszttársaival feljelenti a pétervárad-i várórség császári érzelmű tisztjeit, mire letartóztatják, de zászlóaljának katonái kiszabadítják. Dec. 31 (16)-tól hadnagy, végül főhadnagy alakulatánál – mely a 115. honvédzászlóalj lett – továbbra is Péterváradon a vár feladásáig.

Források: HL.: 1848-49. 45/216., MOL.: Hm. Ált. 1848. 12791., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-1848. 5/117.

Schippler Lipót szül. Tornyospálca, 1830 körül. Uradalmi erdész fia. A gimnázium 9 osztályát végzi el.

1848 őszétől a Szabolcs megyei önkéntes-, illetve 48. honvédzászlóalj katonája. Kötőnik az isaszegi csatában (1849. ápr. 6.). Görgei tábornok máj. 12-én a katonai érdemjel 3. osztályával tünteti ki és hadnaggyá lépteti elő. Buda bevételénél (máj. 21.) súlyos sebet kap, május 5-én elhal.

Források: Közlöny 1849. 115., MOL.: Hm. Ált. 1849. 15739. és 19671., Uo.: Görgey-csal. gyűjt. 42. csomó sz.n. (3. tétel).

Selindy Ferenc szül. Nagykálló, 1822., g. katolikus. Szűcsmesterséget tanul. 1842-től közvitész a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 őszén ezredével csatlakozik a honvédsereghez. Állítása szerint végül hadnagy lett a 61. gyalogezred 2. zászlóaljából alakult 120. honvédzászlóaljnál.

Pétervárad feladásakor (1849. szept. 7.) besorozzák régi ezredéhez. 1852-ben elbocsátják. 1867-ben szűcs Nagyváradon, a Bihar megyei Honvédegylet tagja.

Források: Mikár 1870. 176., MOL.: Bm. Honv. segély 1868. 2830., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-48. 27/26. és 1849-1857. 3/95.

vállaji Sipor Ferenc szül. Miháldi (nyírmihálydi), 1824., református. 1845-től közvitész a 6. Württtemberg huszárezredben.

1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr-, novembertől a 48. honvédzászlóalj katonája. 1849. máj. 28 (16)-tól hadnagy a Bocskai önkéntes csapatnál a II. hadtestben. Júl. 7 (1)-től főhadnagy ui. – a (második) 52. honvédzászlóaljnál Komáromban.

1851-ben Debrecenben besorozzák régi ezredéhez. 1855-ben elbocsátják. A kiengedés idején a Szabolcs megyei honvédegylet tagja.

Források: Mikár 1870. 85., Borovszky: Szabolcs m. 531., MOL.: Hm. Ált. 1849. 19671., Uo.: Aradi nem ikt. ir., HL.: 1848-49. 30/310a., KAW.: Grundb. 6. HR. 1850-1860. 10/153.

Somogyi Rezső szül. 1828 körül. Diák. 1848 őszétől a 43. (Szabolcs megyei) honvédzászlóalj katonája. Részt vesz a felső-tiszai harcokban. Őrmester, 1849. ápr. 19 (16)-tól hadnagy. Állítása szerint a nyári hadjáratban főhadnagy lett felső-magyarországi (IX.) hadtestben szolgáló alakulatánál.

1867-ben és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja, az utóbbi időpontban gyógyszerész Kisvárdán. Meghalt ul. 1907-ben.

Források: Közlöny 1849. 84., Mikár 1870. 85. és 1890. 282., Vas. Újs. 1907/42., MOL.: Dembinszki-gyűjt. 4. kötet N° 192.

somosi Somossy Albert szül. Balkány, 1813., református. Gimnáziumot végez. Volt hadfi 1831-től 1834-ig a 6. huszárezredben szolgált), gazdálkodó.

1848 júniusában beáll a debreceni 10. honvédszászlóaljhoz. Részt vesz a délvidéki harcokban. Örmester, okt. 6 (1)-től hadnagy, dec. 26 (16)-tól főhadnagy. Buda ostrománál (1849 május) megsebesül, a szabadságharc végéig orvosi kezelés alatt áll.

A kiegyezés idején a Debrecen városi Honvédegylet tagja.

Források: Közlöny 1848. 121. és 199., Mikár 1870. 42., Tört. Lapok 1893/11., HL.: 1848-49. 34/425. és 39/407., KAW.: Grundb. 6. HR. 1820-1840. 1/91.

nagyváradai és kidei Szénássy Balázs szül. Gyüre, 1812., református. Gimnáziumot végez. 1839-től közvitész, 1840-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848. okt. 19-től örmester a honvédsereg oldalára állt ezredénél. Nov. 7 (1)-től hadnagy, 1849. júl. 7 (jún. 17)-től főhadnagy.

Források: Közlöny 1849. 165., MOL.: Hm. Ált. 1848. 9538., KAW.: Grundb. 6. HR. 1841-48. 3/182.

Szénffy Zsigmond szül. Nyíregyháza, 1826., r. katolikus. Diák. Örmester, 1849. máj. 23 (1)-től hadnagy a 23. (győri) honvédszászlóaljnál. Világosnál teszi le a fegyvert.

1849. aug. 27-én Aradon besorozzák a 27. gyalogezredhez. 1851. nov. 30-án elbocsátják.

Források: Közlöny 1849. 154., Mikár 1870. 2., és 1891. 3., Kempelen Béla X. 144., HL.: Tiszti akvi. lapok 34082.

Szentmiklóssy András szül. Balsa, 1820. dec. 5., nemes, református. Sz. Sámuel földbirtokos és Bakó Julianna fia. Jogot végez Sárospatakon. Esküdt Szabolcs megyénél.

1848. aug. 12-én beáll a 9. (kassai) honvédszászlóaljhoz. A délvidéki harcok során tizedes (okt. 20.), majd örmester (nov. 28.) lesz. Az 1849. jún. 21-i peredi ütközetben a katonai érdemjel 3. osztályával tüntetik ki. Jún. 29 (1)-től hadnagy és zászlóaljsegédtiszt a 48. honvédszászlóaljnál. Végül főhadnagy és Rakovszky ezredes parancsörtsztje Komárom feladásáig.

1867-ben és 1890-ben az Abaúj megyei Honvédegylet tagja, gazdálkodó. 1892-ben, vagy 1893-ban hunyt el.

Források: Közlöny 1849. 154., Mikár 1870. 2. és 1891. 3., Kempelen Béla X. 144., HL.: Tiszti akvi. lapok 34082.

Szita András szül. Nyírmada, 1820., református. 1842-től közvitész, 1845-től örvezető, 1848. ápr. 6-tól örmester a 32. Estei Ferdinánd (főherceg) gyalogezred 3. zászlóaljánál.

Alakulatával 1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, ősszel csatlakozik a honvédsereghez. Végül hadnagy zászlóaljánál – mely a 110. honvédszászlóalj lett – Péterváradon a vár feladásáig.

Források: HL.: 1848-49. 45/216., KAW.: Grundb. 32. LIR. 1041. 1850. 27/56.

magyar-szögyéni Szögyény Emil szül. Jéke, 1828. okt. 15., r. katolikus. Sz. Gábor földbirtokos és Jámborffy N. fia. Joggyakornok.

1848. júl. 15-én beáll az 5. (győri) honvédszászlóaljhoz. A délvidéki harcok során tizedessé léptetik elő. Nov. 11 (1)-től hadnagy a 49. zászlóaljnál. 1849. jan. 21-től a szabadságharc végéig századával a 17. (második román) határőrezred fogságba esett 1. zászlóalját őrzi a Tiszántúlon.

1867-ben a Szabolcs megyei Honvédegylet tagja. Később a megyei Tisza-szabályozó társulat elnöke. 1884-ben országgyűlési képviselő. Meghalt Fényeslitkén 1888. ápr. 28-án.

Források: Közlöny 1848. 155., Magyar Nemzetiségí Zsebkönyv I. 143., HL.: Tiszti akvi. lapok 10510., HL.: 1848-49. 51/17.

szunyoghi Szunyogh Ágoston 1867-ben volt hadnagyként a Szabolcs megyei honvédegylet tagja.

Források: Mikár 1870. 85., Borovszky: Szabolcs m. 534.

szunyoghi Szunyogh Manó 1848 szeptemberétől a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőr- majd 48. honvédszászlóalj katonája. Örmester, 1849. febr. 12 (1)-től hadnagy. 1849 június elején elhal kolerában Tótmegyeren (Nyitra m.).

Források: Közlöny 1849. 27., MOL.: Hm. Ált. 1849. 20936., Borovszky: Szabolcs m. 534.

szunyoghi Szunyogh Sándor Szabolcs megyei földbirtokos. 1848 júniusától a 10. (debreceni) honvédszászlóalj önkéntese. Később tizedes, 1849. febr. 24 (jan. 1)-től hadnagy ut. Jún. 13-án Csornánál löscbet kap. (Július elején Kecskeméten ápolják.)

Források: Közlöny 1849. 38. és 137., MOL.: ONőHt. Ált. 1848. 1062., Uo.: Hm. Ált. 1849. 28842., HL.: 1848-49. 36/461.

Szücs Mihály szül. Tunyog (Tunyogmatolcs), 1821., református. Gimnáziumot vég. 1839-től közvitéz, 1841-től tizedes a 6. Württemberg huszárezredben.

1848. okt. 19-től örmester honvédseregbe lépett alakulatánál. 1849. márc. 24 (febr. 16)-től hadnagy ezrede erdélyi hadszíntéren küzdő osztályánál. Júl. 31-én Bem tábornok a katonai érdemjel 3. osztályával tünteti ki a moldvai betörésnél (júl. 25.) tanúsított bátorságáért.

1849 augusztus végén Nagyszebenben besorozzák az 52. gyalogezredhez. 1851 júniusában elbocsátják.

Források: Közlöny 1849. 63. és 163., Nagy: Háromszék LXXVI., KAW.: 6. HR. 1841-48. 7/9. és 52. LIR. 1851-1860. 49/86.

Tatár József szül. Kisléta, 1818., református. Előbb zenész. 1838-tól közvitéz, 1844-től tizedes, 1848. máj. 21-től szakaszvezető a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 szeptemberében átlép a Szabolcs megyei önkéntes nemzetőrszászlóaljhoz. Örmester, 1849. jún. 14 (1)-től hadnagy, szept. 7 (1)-től főhadnagy a 48. honvédszászlóaljnál. Buda bevetele után 3. osztályú katonai érdemjelet kapott (máj. 22.). Komáromban fejezte be a szabadságharcot.

Források: Közlöny 1849. 133., Komáromi Lapok 1849. 65., MOL.: Hm. Ált. 11935.1 és 19671., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-48. 15/153.

Temesváry (Tömösvári) György szül. Jéke, 1823., r. katolikus. 1841-től közvitéz, 184-től tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, ősszel ezredével besorol a honvédseregbe. 1849. jún. 18 (ápr. 10)-tól főhadnagy Szabolcs megye védzászlóaljánál. Jún. 21-én áthelyezik a Kazinczy-hadosztályban alakuló magyar dzsidasosztályhoz.

1867-ben és 1890-ben a Szabolcs megyei Honvédegyelet tagja, az utóbbi időpontban „magánzó” Tornoyospálcán.

Források: Közlöny 1849. 139., Mikár 1870. 85. és 1891. 282., HL.: 1848-49. 34/78., KAW.: Grundb. 39. LIR. 1841-49. 25/126.

Tolnai János szül. Kemece, 1824 körül, református. Apja T. Antal kisbirtokos. A sárospataki ref. kollégiumban végez. Gazdálkodó.

1848 júniusában beáll a 10. (debreceni) honvédzászlóaljhoz. A délvidéki harcok során tizedes lesz. November elején a temesvári császári várórség fogságába esik. Kiszabadul, 1849. máj. 11 (15)-től hadnagy a szerveződő 94. zászlóaljnál.

Források: Közlöny 1849. 104., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 1062., HL.: Absz. kori gyűjt. 136. csomó 202.

Tóth Antal szül. Nyírbátor, 1809., r. katolikus. Lakatosmesterséget tanul. Volt ágyús (1828-tól 1840-ig az 5. tüzérezredben szolgált), mérnök Abaúj megyében.

1848. okt. 19 (18)-től hadnagy, nov. 25 (16)-tól főhadnagy a feldunai hadtest tűzérsgénél. 1848/49 fordulóján fogságba esik, a szabadságharc végéig hadifogoly Königgrätzben.

Források: Közlöny 1848. 131. és 170., MOL.: ONöHt. Ált. 1848. 4428., KAW.: Grundb. 5. FAR. 1841-1854. 18/16.

rozsnyóbányai és budaméri Ujházy Lajos szül. Tiszadada, 1822. júl. 22., evangélikus. U. János uradalmi tisztartó és Fekete Borbála fia. Jogot végez. Losonc város jegyzője.

1849. jún. 18 (ápr. 15)-tól a Gömör megyei védzászlóalj hadnagya. A nyári hadjárat idején alakulatával a felső-magyarországi (IX.) hadtestben szolgált és főhadnagy lesz.

1850. jan. 27-én Pozsonyban besorozzák a 10. gyalogezredhez. 1857-ben tartósan szabadságot kap, 1858-ban leszerelik. 1867-ben és 1890-ben a Gömör megyei Honvédegyelet tagja. 1872-től haláláig Gömör megye főjegyzője. Meghalt 1893-ban Rimaszombatban (?).

Források: Közlöny 1849. 139., Mikár 1870. 46. és 1891. 147., Nemesi évkönyv 1925-1926. 319., Borovszky: Gömör m. 577. és 583., KAW.: Grundb. 10. LIR. 1841-1850. 34/195.

Ünnepe Mihály szül. Nyírgyulaj, 1818., r. katolikus. 1836-tól közvitéz, 1841-től őrzető a 39. Don Miguel gyalogezredben.

Ezredével 1848 nyarán a szerb felkelők ellen harcol, ősszel csatlakozik a honvédsereghez. 1849. júl. (1)-től hadnagy ezrede újonnan alakított 4. zászlóaljánál a Tiszai hadseregben.

1850 februárjában besorozzák a császári hadseregbe, 1852-ben elbocsátják.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1849. 25985., KAW., Grundb. 39. LIR. 1841-48. 8/75. ÉS 1849-1857. 32/89.

Vágó József szül. Nagykálló, 1800., református. Volt szakaszvezető (1819-től 1836-ig a 4. huszárezredben szolgált).

1849. máj. 1 (1)-től honvéd hadnagy és Kralovánszky András Szabolcs megyei nemzetőr őrnagy zászlóaljának segédtisztje.

Források: Közlöny 1849/95., MOL.: Hm. Ált. 1849. 12191., KAW.: Grundb. 4. HR. 1820-1840. 12/58.

Várady Gábor szül. Gemze, 1826. Sárospatakon végez. Ügyvéd és kir. táblai jegyző.

1848 májusában beáll a Pesten szerveződő 2. honvédszászlóaljhoz. A délvidéki harcok során őrmesterré léptetik elő. 1849. ápr. 26 (1)-től hadnagy a 33. gyalogezred 3. zászlóaljánál – később: 111. honvédszászlóalj – Péterváradon a vár szept. 7-i feladásáig.

Feltehetően azonos személy V. G. pesti ügyvéddel, aki 1873. júl. 3-án öngyilkos lett Pesten.

Források: Közlöny 1849. 91., HL.: 1848-49. 45/216., MOL.: Hm. Ált. 1848. 10847.

Zavatzky János szül. Balmazújváros, 1820., r. katolikus. 1838-tól közcivész, 1842-től tizedes a 39. Don Miguel gyalogezredben.

1848 nyarán a délvidéki szerb felkelők ellen küzd. októberben ezredével besorol a honvédseregbe. 1849. júl. 1-től hadnagy, júl. 16-tól főhadnagy ezrede 4. zászlóaljánál a Tiszai hadseregben.

1853 májusában Debrecenben besorozzák régi ezredéhez, de még ez évben elbocsátják.

Források: MOL.: Hm. Ált. 1849. 25985., KAW., Grundb. 39. LIR. 1841-48. 7/166. és 1849-1857. 54/63.*

* A szerző kutatásaira támaszkodva 13 törzstiszt életrajzát közli Virágh Ferenc: Szabolcsi tábornokok és törzstisztek az 1848/49-es szabadságharcban. Szabolcs-szatmári Szemle XX. évf. (1985) 1. sz. 83-94.

Rövidítések

Bona: Tábornokok – Bona Gábor: Tábornokok és törzstisztek a szabadságharcban 1848-49. Bp., 2. kiadás, 1987.

Bona: Kossuth kapitányai – Bona Gábor: Kossuth Lajos kapitányai. Bp. 1988.

Borovszky: Szabolcs (Gömör, sítb.) m. – Magyarország vármegyéi és városai. Szerk. Borovszky Samu. Szabolcs vármegye. Bp., 1900.

Gatti, Friedrich – Gatti, Friedrich: Gesichte der k. u. k. technischen Militär-Akademie. 1-2. kötet., Wien, 1901-1905.

Hellebronth: Testőrségek – Hellebronth Kálmán: A magyar testőrségek névkönyve 1760-1918. Bp., 1912-1914.

HL.: – Hadtörténelmi Levéltár, Budapest.

a./ 1848-49. 35/133. - 1848-49-es gyűjtemény 35. doboz 100. sz. irat.

b./ Gn. Kom. zu Ofen 448. – Generalkommando zu Ofen (Budai Főhadparancsnokság) 1868. 2. Abteilung (osztály) 1868. 21-8. 448.

c./ Pesti hadb. – Pesti hadbírótság (1849-1856.)

KAW – Kriegsarchiv Wien – Bécsi Hadilevéltár

Grundb. 6. HR. (39. LIR., 5. FAR., 3. ULR.) 1841-1848. 2/11. – Alapkönyvek, 6. huszárszázad (39. gyalogezred, 5. tüzérezred, 3. dzsídásezred) 1841-1848 év. 2. füzet 11. oldal.

Trauuungsbuch 39. LIR. 1831. – 39. gyalogezred házasságkötési anyakönyve 1831.

- Kempelen Béla – Kempelen Béla: Magyar nemes családok. 1–11. kötet. Bp., 1911–1932.
- Komáromi Lapok 1849. 27. – Komáromi Lapok 1849. évi 27. szám.
- Korponay: Abaúj m. – Korponay János: Abaúj megye monográfiája I–II., Jánospatak, 1866.
- Közlöny 1848. 132. – Közlöny, az 1848/49-es kormány hivatalos lapja, 1848. év 132. szám.
- Mikár 1870. – Mikár Zsigmond: Honvéd schematicismus, vagy az 1848/49-iki honvédségből 1868-ban még életben volt főtiszteknek névkönyve. Pest, 1870.
- Mikár 1891. – Uő.: Honvéd névkönyv. Az 1848–49-iki honvédseregnek 1890-ben még életben volt tagjairól. Bp., 1890.
- MOL.: – Magyar Országos Levéltár, Budapest
- Bm. Honv. segély 1868. 312. – Belügyminisztérium, Honvéd segélyalap 1867–1873. 1868 év 312. sz. irat.
- Hm. Ált. 1849. 21000. – 1848/49-es hadügyminisztérium. Általános iratok 1849. év 2100. sz. irat.
- ONÖHL. Ált. 1848. 2601. – Országos Nemzetőri Haditanács. Általános iratok 1848. és 2601. sz. irat.
- Nagy Iván – Nagy Iván: Magyarország családai. 1–12 kötet, Pest, 1857–1165., pótkötet, Pest, 1868.
- Nagy: Háromszék – Nagy Sándor: Háromszék örvédelmi harcza. Kolozsvár, 1896.
- OSZK Kézirattár – Országos Széchényi Könyvtár, Kézirattár
- Szinnyei: Komárom – Szinnyei József: Komárom 1848/49-ben. (Naplójegyzetek.) Bp., 1887.
- Szinnyei: Magyar írók – Uő.: Magyar írók élete és munkái I–XIV. kötet, Bp., 1891–1914.
- Turul 1897. 122. – Turul, genealógiai folyóirat, 1897. év 122.
- Vas. Újs. 1867/41. – Vasárnapi Újság 1867. év 41. szám.

1848-as emlékmű
Újfehértón
(Orr Lajos alkotása)